

Tom Behnke (FP):

Vi nærmer os jo noget af det, der er det interessante, fordi nu siger ministeren selv, at det, det handler om, er, at der var et firma, der var sponsor. Det er også det, der gør sig gældende i en række andre sammenhænge, når vi taler om sportsbegivenheder, hvad enten der er tale om spillernes beklædning, eller det er bandereklamer eller lignende. Der er altså nogle, der går ind og sponsorerer, således at disse sportsarrangementer kan finde sted og løbe rundt økonomisk.

Derfor vil jeg lige for sidste gang spørge, om ministeren ikke mener, det vil være rimeligt – og dermed om ministeren vil arbejde for – at vi får lempet de forbud, som Forbrugerombudsmanden har nedlagt her.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg kan ikke love det, og jeg vil sige, at jeg nok ikke vil arbejde for at lempe disse bestemmelser. De er faktisk indgået frivilligt med en lang række firmaer, der producerer sådanne forbrugsgoder, som ikke kan siges direkte at være til gavn for vores helbred; det gælder øl, vin, cigaretter osv.

Her er der altså et forbud, og der er nogle aftaler om, hvor man i givet fald skal holde meget igen med at reklamere for disse ting. Det er nogle aftaler, som området har stor forståelse for, og jeg har ikke til hensigt at arbejde for at ændre reglerne på det område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 22:**Forespørgsel til statsministeren og udenrigsministeren:**

»Hvad kan regeringen oplyse om udsigterne vedrørende Det Europæiske Råds møde den 12.-13. december 1997, især vedrørende den forventede beslutning om at indlede udvidelsesprocessen?«

Af Ove Fich (S), Charlotte Antonsen (V), Kent Kirk (KF), Holger K. Nielsen (SF), Elisabeth Arnold (RV), Annette Just (FP), Keld Albrechtsen (EL), Addi Andersen (CD) og Kristian Thulesen Dahl (DF).

(Forespørgslen anmeldt 25/11 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/11 97).

Formanden:

Jeg gør allerede nu opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive sat på dagsordenen i morgen, torsdag den 11. december.

Jeg skal efter ønske fastsætte en taletid for ordførerne i første omgang på indtil 10 minutter.

Forespørgslen begrundes af hr. Ove Fich.

Begrundelse**Ove Fich (S):**

Alle Folketingets partier har traditionen tro taget initiativ til en forespørgsel forud for det kommende topmøde i EU.

Det, der specielt interesserer os denne gang, er spørgsmålet om den forventede beslutning om at indlede udvidelsesprocessen. Vi håber meget, at regeringen i dag kan kaste lys over, hvorledes udsigterne er, selv om jeg tror, at alle her i salen er klar over, at der endnu er mange forhandlinger, der udestår.

Vi håber, at regeringen kan kaste lys over den historiske beslutning, som mange af os forventer i den kommende weekend.

Besvarelse**Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):**

Så står der atter et møde i Det Europæiske Råd for døren. Derfor er det et naturligt tidspunkt at gøre status på, at se tilbage, men måske især at se frem.

1997 har været et godt år for Danmark og et godt år for Danmark også i europæisk sammenhæng. Jeg føler, at det er rigtigt, når jeg siger, at vi har nået tre store mål.

Det første mål, vi har nået, er, at regeringskonferencen om EU blev afsluttet til tiden og med succes. Konferencens resultat, den såkaldte Amsterdamtraktat, er, vil jeg gerne konkludere også i dag, en klart bedre traktat end den, vi har. Den nye traktat afspejler i vidt omfang danske ønsker og forslag. Må jeg bare nævne miljøet, beskæftigelsen, forbrugerpolitikken og åbenheden for at nævne nogle af de danske hjerte- og mærkesager.

For det andet blev 1997 året, hvor vi for alvor fik sat indsatsen for beskæftigelsen øverst på den europæiske dagsorden. Som jeg sagde, indeholder Amsterdamtraktaten nye og stærkere bestemmelser om emnet, herunder et helt nyt afsnit om beskæftigelsen. Fra dansk side har vi med tilfredshed konstateret, at de konkrete formuleringer i meget stor udstrækning svarer til det forslag, som vi fra dansk side fremlagde under konferencen.

Med denne nye traktat har vi nu fået de redskaber, der skal til for at udvikle et effektivt europæisk samarbejde på beskæftigelsesområdet. At den politiske vilje til at anvende disse nye redskaber er til stede, blev understreget af Det Europæiske Råd på beskæftigelsestopmødet i sidste måned.

Dette beskæftigelsestopmøde var jo netop prøven på, om den nye traktats mål og redskaber kunne virke i praksis, og jeg føler, at svaret er: Ja, det kunne de. Vi traf en række meget fornuftige konklusioner om det fremtidige samarbejde på beskæftigelsesområdet, og vi fastlagde en række meget fornuftige mål, herunder at vi alle skal tilstræbe, at ingen ung i noget EU-land kan gå ledig i mere end seks måneder, før man skal have et tilbud om at komme i sving igen i uddannelse eller i job, og tilsvarende, at ingen voksen kan gå arbejdsløs mere end højst tolv måneder, før man skal have et tilbud om aktivitet, uddannelse, job eller lignende.

Naturligvis kan man give sådanne tilbud tidligere, det siger sig selv, men det, at vi nu har fælles europæiske mål, gør, at hvert enkelt land har nogle pejlemærker, og at befolkningerne ved, at EU også interesserer sig intenst for denne sag.

På det forestående topmøde om ganske få dage i Luxembourg når vi årets tredje store mål, og det er beslutningen om at indlede udvidel-

sesprocessen med de central- og østeuropæiske ansøgerlande samt Cypren.

Det arbejde, som vi indledte år tilbage på Det Europæiske Råds møde i København i 1993, bærer nu i virkeligheden frugt. Der kan man se. Det er klogt en gang imellem at se vore aktuelle møder i et længere historisk perspektiv.

Det hele startede i København på topmødet i 1993. Nu ser vi konklusionerne udmøntet konkret. I foråret 1998 vil de konkrete optagelsesforhandlinger begynde. Danmark har præget udvidelsesarbejdet hidtil, og det vil vi fortsat gøre i årene fremover.

De resultater, der er opnået i EU i år, understreger med al ønskelig tydelighed værdien for Danmark af det europæiske samarbejde. I 1997 er der sat et tydeligt dansk præg på de afgørende europæiske beslutninger. I 1997 har vi vist, at det kan nytte, at vi kan gøre en forskel, hvis vi har en klar politik, hvis vi insisterer på den, og at vi også gør det under de konkrete forhandlinger. At ville noget, at have klare holdninger og at kæmpe for dem, giver resultater. Vi kan præge udviklingen, vi kan sætte os spor, hvis vi vil.

På Det Europæiske Råds møde i Luxembourg søsætter vi så udvidelsesprocessen. Det er vores generations største projekt. Ingen før os har haft så store muligheder, som vi har nu, og hvis vi griber forkert, risikerer vi, at ingen efter os får så store muligheder og dermed pligter. Det er på én og samme tid den største udfordring og den største mulighed i det europæiske samarbejdes historie.

Det drejer sig om at skabe basis for, at krig mellem lande i Europa nu bliver en historisk ballast og ikke en fremtidig risiko. I de kommende år vil EU-samarbejdet derfor være præget af tre store opgaver, der alle handler om dette fredens projekt:

For det første at gennemføre selve udvidelsesforhandlingerne med de central- og østeuropæiske lande, herunder de tre baltiske lande. Målet er at skabe et udelst Europa, et helt Europa, hvor alle kandidatlande optages i løbet af de næste 3, 5, 10 år. Ingen kan vel sætte en konkret dato, men alle kan have den samme ambition.

For det andet at fastlægge EU's finansiering efter 1999 og herunder gennemføre de nødvendige tilpasninger i den fælles landbrugspolitik og EU's strukturpolitikker. Formålet er at skabe et økonomisk rationelt grundlag for udvidelsesprocessen.

Og endelig for det tredje at iværksætte den tredje fase, som det hedder, af den økonomiske og monetære union, af det økonomiske og monetære samarbejde.

Det er vigtigt at forstå perspektiverne i EU's dagsorden i de kommende år. Det værste, der kan ske for os, er, at vi fortaber os i detaljer og paragraffer. Det vigtigste for os er at fastholde overblikket, visionen og udviklingslinjerne, og det vigtigste er jo udvidelsen, ømuen og finansieringsreformen, herunder landbrugsreform og strukturfondsreform, i et sammenhængende og, det erkender vi, utrolig ambitiøst projekt.

Når det er gennemført, vil vor del af verden fremstå afgørende anderledes, end den fremstod før, og i virkeligheden også langt stærkere rustet til at møde fremtidens europæiske og globale udfordringer.

Det topmøde, som vi tager fat på om i virkeligheden få timer, et par døgn, gælder som sagt udvidelsen af EU med ansøgerne fra Central- og Østeuropa, herunder de tre baltiske lande Estland, Letland og Litauen. Udvidelsen er ikke en sag, som man klarer fra den ene dag til den anden. Det er en proces, der kommer til at strække sig over et antal år, og det, vi skal gøre, er, at vi nu i overmorgen skal beslutte for alvor at sætte gang i det, vi satte på dagsordenen i København i 1993, og som siden har stået højt oppe på den europæiske dagsorden.

Topmødet i Luxembourg vil være en milepæl i denne proces, der vil vedvare et godt stykke på den anden side af år 2000, og som Danmark i høj grad har været med til at præge. Husk blot, at der jo ikke fra første færd var udelt begejstring i alle europæiske lande for udvidelsen. Der var lande, som var mere eller mindre åbenlyst imod, og der var lande, som kun ønskede en meget begrænset udvidelse – ja, der var endog lande, som ønskede vandtætte skotter mellem dem, der skulle forhandles med, og de andre. Alt sammen noget, vi fra dansk side har været imod og har modarbejdet.

Fra dansk side har vi arbejdet hårdt for at sikre, at udvidelsesprocessen, som jo har til formål at samle Europa, ikke resulterer i nye skillelinjer. Vi har derfor arbejdet og arbejder fortsat for et samlet, altomfattende og dynamisk perspektiv i udvidelsen, hvor hvert enkelt land, der søger om optagelse, kan se et realistisk perspektiv om at blive medlem, selv om det måtte ligge noget fremme i tiden. Vi ønsker derfor fra dansk side at etablere en model for den videre proces, som respekterer tre grundlæggende

principper: for det første skal udvidelsen omfatte alle; for det andet skal udvidelsen og udvidelsesprocessen være fair og forudsigelig, og for det tredje skal den være troværdig.

At modellen skal omfatte alle, betyder, at alle kandidatlande er med i processen, uanset hvor langt de er kommet i deres respektive forberedelser til EU-medlemskab. At modellen skal være fair og forudsigelig betyder, at vi ikke vil se diskrimination mellem de forskellige lande eller en forskellig behandling af ansøgerlandene, men stiller de samme objektive politiske og økonomiske krav til alle 11 kandidatlande. Troværdighed, det tredje princip, er nok det sværeste at definere, men det omfatter gennemsigtighed som et meget vigtigt element. Det må og skal stå 100 pct. klart for alle kandidatlandene, at de er en del af den sammenhængende udvidelsesproces, at ingen bliver efterladt udenfor med usikkerhed, at alle ved, hvad der skal gøres, at der bliver indledt optagelsesforhandlinger med alle, så snart de kan leve op til de objektive, kendte krav, at forhandlingerne også fører til medlemskab, når betingelserne herfor er opfyldt, og endelig at de krav, der stilles, på ethvert tidspunkt er klart definerede, så kandidatlandene helt præcist ved, hvor de befinder sig i den proces, der fører frem til fuldt medlemskab.

Det er min klare opfattelse, at det vil være muligt for Det Europæiske Råd at blive enig om en model, der respekterer disse grundlæggende principper. Jeg siger ikke, at konklusionen ligger lige for, men jeg siger, at den er til at få øje på, og med et omfattende arbejde de næste par døgn lader det sig sikkert gøre at nå frem til en proces, der er rimelig klart defineret efter de principper, jeg skitserede.

Udvidelsen er en stor, en meget stor udfordring til os alle sammen. Det samarbejde, der i dag omfatter 15 lande, skal udvides til at omfatte mere end 10 nye lande, og i den sammenhæng er det naturligvis afgørende vigtigt, at der nu er tilvejebragt et traktatgrundlag, der er baseret på de rigtige værdier. Uden Amsterdamtraktaten ingen udvidelse og uden et ja til Amsterdamtraktaten ingen udvidelse, der kan forløbe så smidigt, så principielt rigtigt og uden forsinkelser, som jeg her har skitseret. Grundlaget for de kommende års arbejde i EU er således skabt gennem det seneste 1½ års vanskelige forhandlinger op til Amsterdamtraktaten og resultatet af dem.

Amsterdamtraktaten er, som jeg sagde før, selve grundlaget for det europæiske samarbejde ind i det næste århundrede, og dermed er Amsterdamtraktaten også fredens traktat, udviklens traktat og forudsætningen for, at det hele kan hænge sammen. Traktaten er også med sin styrke, når det gælder menneskerettighedernes overholdelse, miljøet, beskæftigelsen, forbrugerpolitikken og åbenheden – hele dette kompleks af de mål, der skal nås, og de krav, vi stiller til hinanden – forudsætningen for, at de nye lande kan komme ind i en kreds, hvor de også befinder sig godt, og hvor de har gennemlevet en moderniserings- og udviklingsproces, der lever op til de moderne krav, vi mennesker og samfundet stiller til hinanden.

Regeringen fremsatte lovforslag om dansk ratifikation af Amsterdamtraktaten den 7. oktober i år, og den 28. maj næste år tager den danske befolkning stilling til traktaten. Fra den danske regerings side arbejdes der – og det gælder os alle – for et dansk ja, for det er helt klart i hele det danske samfunds interesse og i Europas interesse. Jeg har allerede gennemgået de centrale argumenter herfor, men lad mig sammenfatte de afgørende begrundelser for et ja den 28. maj næste år.

Der er tre gode grunde til et ja den 28. maj: For det første er Amsterdamtraktaten nøglen til udvidelsen og forudsætningen for, at den uafvendelige fred, vi alle sammen higer så stærkt efter, også i næste århundrede kan blive så stærk som muligt. For det andet respekterer Amsterdamtraktaten de fire danske forbehold. Det er ikke de andre lande, det er den danske befolkning – og kun den – der afgør fremtiden for de fire danske forbehold. Det har jeg lovet, det har regeringen lovet forud for forhandlingerne om Amsterdamtraktaten, og det holder fortsat. Og endelig er den tredje grund til et ja den 28. maj, at Amsterdamtraktaten ganske enkelt er langt bedre end den eksisterende på en række grundlæggende områder.

Den nye traktat er naturligvis ikke et mål i sig selv. Den er vedtægter for en forening, den er et middel til at nå de mål, vi forfølger, og den er en politisk værktøjskasse. Den indeholder en række redskaber, som kan bruges på de områder, jeg har nævnt: beskæftigelse, miljø- og forbrugerbeskyttelse, nærhed og åbenhed, menneskerettigheder m.v., og de redskaber kan vi bruge til at skabe resultater med i de kommende år.

Som jeg sagde indledningsvis, var 1997 et godt EU-år for Danmark, og 1998 vil blive begyndelsen til noget, der er endnu bedre for både Danmark og vore europæiske naboer og partnere. Vi har muligheden for at skabe et helt og udelte Europa, og vi har muligheden for at skabe et fælles europæisk fremtidsperspektiv i samarbejde, fred og velstand. Men det kræver, at vi selv vil, det kræver, at vi tør, og det kræver, at vi ser chancerne og mulighederne og træffer beslutningerne. Det er jo en forudsætning, at vi selv vælger at samarbejde, ellers er alternativet isolation.

Vi skal have modet til at præge fremtiden, til at være med og til at sætte os spor. Alternativet er et Danmark på sidelinjen i den historisk set mest spændende proces og periode, vi nogen sinde har været i, og i den periode skal Danmark ikke befinde sig på sidelinjen, hverken nu eller fremover.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Statsministeren har givet en omfattende besvarelse af den forespørgsel, der er rejst, og jeg skal indskrænke mig til nogle supplerende betragtninger vedrørende udvidelsesspørgsmålene.

Den danske holdning til udvidelsesspørgsmålet har gennem alle forberedelserne været konstant. Den overordnede rettesnor har hele tiden været ønsket om at undgå nye skillelinjer i Europa, og derfor har vi arbejdet for, at alle ansøgerlande bliver omfattet af udvidelsen, og har ønsket, at alle elementer i udvidelsesprocessen kunne spille sammen på den rette måde.

Det er lykkedes at trække Kommissionen og de andre lande et godt stykke i retning mod de danske synspunkter. Det startede i virkeligheden med, at der var stærke kræfter, der arbejdede for en udvidelse med bare tre lande, men allerede Kommissionens udspil i sommer åbnede mulighed for, at der skulle indledes optagelsesforhandlinger med fem lande: Polen, Ungarn, Tjekkiet, Slovenien og Estland. Det var en glædelig ting i sig selv, at Kommissionen inddrog et baltisk land blandt de lande, der skulle forhandles med fra start, og det var vi tilfredse med fra dansk side og har til stadighed givet udtryk for det synspunkt.

Men selv om Kommissionens forslag altså var et skridt i den rigtige retning, var det efter dansk opfattelse stadig ikke godt nok. Der skulle efter vores vurdering mere til for at skabe et Europa uden skillelinjer, og det betød, at vi indledte et nært samarbejde om dette med Sverige,

som i hele forløbet har haft ganske tilsvarende synspunkter. Både Danmark og Sverige har konsekvent fastholdt, at EU skal indlede optagelsesforhandlinger med alle kandidatlande samtidig, og det synspunkt vil vi fortsat arbejde for på topmødet i Luxembourg. Vi ønsker, at udvidelsen skal forløbe som en sammenhængende proces, alle kandidatlande deltager i.

Derfor udarbejdede Sverige og Danmark et fælles oplæg til, hvorledes udvidelsen skulle tilrettelægges. Dette oplæg konkretiserer og præciserer startlinjemodellen og skitserer, beskriver en optagelsesproces, som omfatter alle landene på en ikkediskriminerende og troværdig måde. Oplægget blev i slutningen af november præsenteret for alle EU-landene og for de central- og østeuropæiske lande og har siden været et væsentligt element i drøftelserne om tilrettelæggelsen af udvidelsen.

Det oplæg fra formandskabet, som vi så i mandags på udenrigsministermødet, bærer tydeligt præg af det dansk-svenske forslag. Først og fremmest foreslår formandskabet, at udvidelsesprocessen lanceres som en fælles platform med deltagelse af alle 11 kandidatlande, og vi støtter formandskabets tanker herom, for en sådan fælles platform vil bidrage til at sikre, at alle kandidatlande er omfattet af processen. Derudover foreslår formandskabet, at alle kandidatlande får en teknisk gennemgang af EU's samlede regelsæt. Denne gennemgang er en absolut nødvendig forudsætning for egentlige forhandlinger om det enkelte kandidatlands individuelle betingelser for medlemskab.

Formandskabets forslag er en vigtig indrømmelse til det svensk-danske oplæg. Vi foreslog netop, at alle kandidatlandene deltog i denne såkaldte gennemgang, og også på dette punkt er formandskabets oplæg altså bedre end Kommissionens oprindelige model.

Der er også andre elementer, hvor vi har mere arbejde at gøre. Fra regeringens side arbejder vi for, at også andre dele af det svensk-danske forslag kommer med. Vi vil f.eks. arbejde for, at det bliver op til de kandidatlande, der ikke fra starten indleder egentlige optagelsesforhandlinger, selv at bestemme, hvornår de skal vurderes på ny. De skal selv afgøre, om de føler, de er rede til en ny vurdering, om de med andre ord er klar til at indlede optagelsesforhandlingerne.

Som det vil være kendt fra Kommissionens udtalelse i sommer, opfylder ingen af kandidat-

landene i dag betingelserne for medlemskab af EU, de såkaldte Københavnskriterier. Forhandlingsprocessen vil derfor for alle kandidatlandes vedkommende foregå samtidig med, at de skal gøre fremskridt i deres forberedelser, og alle kandidatlandene har brug for bistand fra EU til deres forberedelser. Behovet er dog ikke lige stort hos alle. De kandidatlande, der er længst fra målet, har brug for mest hjælp, og også de svageste lande skal have den bedst mulige bistand fra EU's side. EU må derfor også i selve fordelingen af sin bistand sikre, at det overordnede mål med udvidelsen kan nås – altså at vi får skabt et samlet Europa uden nye skillelinjer – og derfor arbejder vi for, at der kan findes en økonomisk løsning, der sikrer, at alle kandidatlandene bliver behandlet lige, uanset hvornår de optages som medlemmer.

På rådsmødet i mandags foreslog Kommissionen, at der oprettes en særlig indhentningsfond, som den er blevet kaldt, til finansiell støtte af de svageste kandidatlande i en 2-årig periode, altså i 1998 og 1999.

Det er en klar indrømmelse med hensyn til de principielle synspunkter, vi fra dansk side her har fremført.

Hvis hele førtiltrædelsesbistanden bliver grebet rigtigt an, kan den blive et meget værdifuldt element i udvidelsesprocessen. Den kan på en og samme tid være med til at sikre, at alle kandidatlande fastholdes i processen, og at de alle fortsætter deres forberedelser til medlemskabet.

Vi kan altså konstatere på dette tidspunkt i forberedelserne til topmødet, at der er sket væsentlige indrømmelser med hensyn til de grundsynspunkter, vi har lagt frem fra dansk og svensk side. Vi ved også godt – og det har statsministeren jo stærkt understreget – at det endelige resultat er ikke nået. Der er lande, som er utilfredse med de indrømmelser til Danmark og Sverige, som er kommet, og som måske vil forsøge at rulle det hele baglæns; det kan vi ikke vide endnu. Under alle omstændigheder synes vi, at der er taget et væsentligt skridt fremad, som gør, at vi forhåbentlig – og jeg tror, det vil ske – kan få et samlet resultat af topmødet, der giver en tilfredsstillende udvidelsesproces.

Forhandling

Ove Fich (S):

Om to dage starter et historisk topmøde i EU. Det er tidspunktet, hvor der skal træffes beslutning om udvidelse. Det kan blive den mest vidtrækkende beslutning i EU gennem mange år, og den peger fremad mod en forening af Europa og mod social og økonomisk fremgang samt mod sikring af freden på kontinentet. Men det kan også fejle, og det kan blive en beslutning, der udløser frustration i Central- og Østeuropa og afsporer reformprocessen. Uanset hvad, bliver det en historisk beslutning, der vil trække spor ud i Europas fremtid i årtier.

Udvidelsen af EU med ti lande i Central- og Østeuropa samt Cypren har vide perspektiver. Fra begge sider handler det først og fremmest om at sikre freden i Europa. Ganske mange etniske konflikter og ganske mange grænsestridigheder i Central- og Østeuropa er gennem de seneste år blevet bilagt, fordi det er betingelsen for medlemskab af EU. Derved har EU allerede med civile midler været med til at sikre freden i Europa.

Begge parter har en interesse i at støtte hinanden i den økonomiske udvikling; for EU åbner der sig et nyt marked østpå, og for de central- og østeuropæiske lande åbner der sig mulighed for at modtage en mængde erfaringer om opbygning af et økonomisk bæredygtigt system. Den økonomiske åbning mellem øst og vest er allerede i fuld gang, indtil nu dog kun som frihandelsområde.

Ideen med EU-medlemskabet er netop, at frihandelen erstattes af økonomisk samkvem under ordnede vilkår. Det vil forhåbentlig føre til den sociale udvikling i Central- og Østeuropa, der er så frygtelig brug for. Omstillingsprocessen har nemlig været hård, og befolkningen i Central- og Østeuropa skal nu have mulighed for at føle, at det igen går fremad.

Som billedet tegner forud for topmødet om to dage i Luxembourg, vil Danmarks ønsker blive imødekommet et langt stykke ad vejen, men det vil ikke ske automatisk, det kræver fortsat hård kamp.

Danmark har som bekendt den holdning, at alle ansøgerlandene skal starte forhandlinger på samme tidspunkt og under samme vilkår. Dermed være ikke sagt, at der heri ligger en forventning om, at alle lande vil blive medlemmer af EU på samme tid. Det afhænger af de enkelte landes evne til at leve op til EU's fællesregler.

Europakommissionen har haft en anden linje. Den består i et ja til at starte optagelsesforhandlinger med seks lande og et foreløbigt nej til fem andre lande.

Den løsning, der tegner sig nu, tyder på en fælles start på udvidelsesprocessen for alle ansøgerlande. Disse vil blive tilknyttet udvidelsesprocessen gennem såkaldte partnerskabsaftaler, der individuelt vil fastlægge en strategi for de enkelte ansøgerlande. Statsministrene og udenrigsministrene fra alle EU-landene og ansøgerlandene vil jævnligt mødes for at holde udvidelsesprocessen på rette kurs. Ligeledes vil andre ministre kunne mødes med henblik på et tættere samarbejde, allerede inden udvidelsen er tilendebragt.

Samtidig vil der imidlertid efter det luxembourgske kompromisforslag ske påbegyndelse af egentlige udvidelsesforhandlinger med et begrænset antal lande, mens de øvrige må forberede sig yderligere. Det er i den sammenhæng vigtigt for Socialdemokratiet, at ansøgerlande, der i dag ikke er klar til egentlige medlemskabsforhandlinger, straks vil kunne starte disse, når forudsætningerne er bragt i orden.

Det er afgørende nu at få sat kød på det skelet, som det luxembourgske formandskab har foreslået, et skelet i den mening, at det primært er struktur, der er foreslået. Det afgørende for Socialdemokratiet er, at også indholdet i de enkelte strukturer defineres præcist, så det derigennem bliver klart, at EU mener det alvorligt med udvidelsen med alle ansøgerlandene.

Nogle lande, især Belgien, Frankrig og Italien, hævder, at en udvidelse ikke kan finde sted, før der er foretaget store institutionelle ændringer i EU-samarbejdet. Det er et utidigt standpunkt. Der er netop besluttet en række institutionelle ændringer i forbindelse med Amsterdamtraktaten, som endnu ikke er trådt i kraft. Vor holdning er, at vi først skal opsamle nogle års erfaring med Amsterdamtraktaten, før det igen kan komme på tale at lave væsentlige institutionelle ændringer i EU-samarbejdet.

Der er naturligvis udestående problemer i forbindelse med udvidelsen, for så vidt angår institutionerne. Jeg tænker her på afstemningsregler i Ministerrådet, antallet af kommissærer og fordelingen af antallet af medlemmer i Europa-Parlamentet mellem de enkelte nationaliteter. Men det er spørgsmål af en begrænset rækkevidde, som relativt let bør kunne løses samtidig med optagelsesforhandlingerne.

Selve udvidelsesprocessen sættes nu i gang, og forhandlingerne begynder, men der resterer fortsat en række problemer, som må løses de kommende år. Det er ganske vanskelige problemer.

Et af problemerne er fremtiden for den fælles landbrugspolitik. Denne skal reformeres, fordi det ikke vil være muligt at videreføre den efter en udvidelse med de nuværende ansøgerlande. Det vil ganske enkelt blive for dyrt. EU-Kommissionen har spillet ud med et forslag, der gradvis reducerer priserne på en lang række produkter, så disse kommer væsentligt tættere på verdensmarkedspriserne. Det er den rigtige retning. At landmændene i en årrække vil have behov for kompensation for de reducerede priser, er selvfølgelig selvindlysende, men det skal være en kompensation, som på sigt aftrappes og til sidst helt forsvinder. Denne proces har EU i øvrigt forpligtet sig til i verdenshandelsorganisationen WTO uanset udvidelse eller ej.

Også strukturfondene skal ændres. Der vil være et stort behov for at få midler til omstilling af produktionen, omlægning af landbrugsstrukturen og til egnsudvikling i de nye ansøgerlande. Her er Kommissionens forslag imidlertid ikke acceptabelt. Det kan ikke være meningen, at de nuværende EU-lande fortsat skal have stigende midler fra EU's strukturfonde og først i år 2006 igen vil komme ned på det niveau, som findes i dag. Det kan heller ikke være meningen, at de ansøgerlande, der er tættest på medlemskab, skal have flere midler end de lande, der er længst derfra, og som har det største behov for hjælp.

Ofte rejser spørgsmålet om, hvad det koster med denne udvidelse mod øst. Givet er det, at den nuværende situation, hvor Danmark indbetaler omkring 10 mia. kr. årligt til EU-budgettet og får 13 igen, vil ændre sig. Måske vil der komme balance i ind- og udbetalingerne til EU's budget, måske vil Danmark endog komme til at betale en smule mere til EU's budget, end vi får igen. Men er det egentlig så urimeligt, når man tænker på, at Danmark er et af de rigeste lande i EU? Og selv om det medlemskab budgetmæssigt skulle koste os de 3 mia. kr., som Danmark tjener netto hvert år, må man vel stille spørgsmålet, om freden ikke er 3 mia. kr. værd. Og man bør ikke samtidig stirre sig blind på budgettallene. Den øgede samhandel i Europa har en langt større værdi for Danmark. Indtil videre har dansk eksport til Øst- og Central-europa været eksplosivt stigende.

Derfor vil udvidelsen med Central- og Østeuropa heller ikke få den negative effekt på beskæftigelsen, som nogle ynder at påstå. På trods af at lønningerne i Central- og Østeuropa er væsentligt lavere end i Vesteuropa og især er lavere end danske lønninger, vil det øgede samarbejde medføre flere arbejdspladser både i øst og i vest. Naturligvis vil der være virksomheder, der flytter produktionen til Central- og Østeuropa. Det er allerede tilfældet i dag. Men samtidig vil der opstå nye markeder i ansøgerlandene, som en veluddannet dansk arbejdskraft vil have gode betingelser for at producere til.

Det er i den sammenhæng helt afgørende, at EU-medlemskabet for landene i Central- og Østeuropa også medfører, at disse lande i fremtiden skal leve op til de regler, der gælder i EU, bl.a. for så vidt angår arbejdsmiljø, børnearbejde, ydre miljø m.v. Det vil være en fordel for lønmodtagerne i disse lande og også for danske lønmodtagere, som vil få konkurrence på fair vilkår.

Udvidelsen af EU er uløseligt knyttet til Amsterdamtraktaten. Amsterdamtraktaten er det medlemsgrundlag, ansøgerlandene optages på. Uden en ratifikation af Amsterdamtraktaten i samtlige EU-lande vil det ikke være muligt at gennemføre udvidelsen, fordi næsten alle EU-landene mener, at Maastrichttraktaten er uegnet til at fungere med 26 lande.

Derfor er Amsterdamtraktatens ratifikation det nødvendige skridt for, at udvidelsen kan blive til virkelighed. Det betyder i realiteten, at alle, der stemmer nej til Amsterdamtraktaten, også vender tommelfingeren nedad for en udvidelse af EU uanset konsekvenserne heraf for befolkningerne i Central- og Østeuropa, der behøver vores solidaritet, og for den fred, som udvidelsen skal være med til at sikre.

Jeg skal herefter komme med forslag til vedtagelse på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre og Centrum-Demokraterne. Det lyder:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget bekræfter synspunkterne i den motiverede dagsorden af 14. maj 1997 (F 50) og opfordrer regeringen til under forhandlingerne om EU's udvidelse at arbejde for principperne om at inkludere alle kandidatlandene i en sam-

menhængende udvidelsesproces på en måde, som er ikkediskriminerende og troværdig.« (Forslag til vedtagelse nr. V 30).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Et nederlag kan jo pakkes ind i mange smukke ord. Nu tales der i lange elastiske formuleringer om udvidelsesprocessen osv., men jeg vil sige til hr. Ove Fich, at realiteten er jo, at det står ganske aldeles elendigt til på det topmøde, at det går baglæns, at den danske regering bliver mødt med klar og hårdnakket modstand fra store lande som England og Frankrig.

Jeg vil godt spørge hr. Ove Fich, som nu har fremsat et forslag til vedtagelse på en række partiers vegne: Er der nogen grænser for, hvor mange indrømmelser Socialdemokratiet vil være med til at acceptere at man skal give på det topmøde for at opnå enighed? Er der overhovedet en grænse? Vil man også f.eks. samtidig acceptere euroen, hvor Danmark jo også står med ryggen mod muren i et helt afgørende spørgsmål på topmødet? Er tiden ikke inde til at se i øjnene, at det simpelt hen konsekvent går den forkerte vej i EU, at store lande som f.eks. Frankrig konsekvent stiller krav, der er fuldstændig uspiselige ud fra et dansk synspunkt?

Men jeg vil gerne høre hr. Ove Fichs svar: Er der ingen grænser for, hvad Socialdemokratiet vil underlægge sig i Unionen?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg bemærkede, at hr. Ove Fich lagde meget vægt på, at Amsterdamtraktaten er en forudsætning for udvidelsesprocessen. Det var sådan set forventeligt at han ville sige det.

Jeg har også bemærket, at han lagde stor vægt på den formulering i forslaget til vedtagelse, der taler om en ikkediskriminerende udvidelsesproces. Der er jeg fuldstændig enig, og det er en af årsagerne til, at jeg kan sige, at vi agter at stemme for den vedtagelse, som hr. Ove Fich fremsætter.

Men vil hr. Ove Fich ikke medgive mig, at der ligger lidt af et problem, når udvidelsesprocessen skal være ikkediskriminerende, og Amsterdamtraktaten er diskriminerende i for-

hold til, at den kan fuldendes? Mener han ikke, at det er et problem i forhold til den strategi, hr. Ove Fich selv fremlægger her, at der under Amsterdamtraktaten notorisk kun kan optages fem plus et nye lande? Skal flere lande med, skal man i gang igen med nye traktatforhandlinger, nye besværligheder osv. én ting er, at man kan starte med alle lande på én gang. Noget andet er, hvad man kan færdiggøre, og færdiggørelsesprocessen er i allerhøjeste grad diskriminerende, vil jeg sige til hr. Ove Fich.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I en del af hr. Ove Fichs indlæg beskæftigede han sig netop med udvidelsen af EU i forhold til Amsterdamtraktaten og de institutionelle ændringer, som fremgår af den traktat. Og hr. Ove Fich sagde, at Amsterdamtraktaten var tilrettet til en medlemsskare i EU på 26, og hr. Ove Fich sagde også, at Socialdemokratiet vil have, at der skal gå nogle år – han sagde ikke hvor mange år, men altså nogle år – under de nye regler i Amsterdamtraktaten, inden man foretager nye traktatændringer, altså nye institutionelle ændringer.

Derfor vil jeg spørge hr. Ove Fich, hvordan i alverden hr. Ove Fich forestiller sig at det vil kunne ske med Amsterdamtraktaten. For det er jo fuldstændig rigtigt, som det har været nævnt, at Amsterdamtraktaten netop lægger op til en mindre udvidelse og ikke en stor udvidelse, og at der skal nye institutionelle ændringer til, før der kommer en stor udvidelse. Og det er også blevet bekræftet i spørgetiden for nogle onsdage siden af statsministeren, at sådan forholder det sig.

Så jeg kan slet ikke følge den nye tankegang, som Socialdemokratiet prøver at foranledige folk til at tro på, herunder det indlæg, som vi netop har hørt fra hr. Ove Fich.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Til hr. Keld Albrechtsen, som gav udtryk for sit sædvanlige sortsyn forud for enhver beslutning i EU – som heldigvis altid bliver dementeret af begivenhederne – vil jeg blot sige, at det afgørende for os er, at udvidelsesprocessen omfatter alle 11 lande, og at vi oplever det på den måde, at sættes denne proces rigtigt i gang her i løbet af weekenden, så er målsætningen også klar og resultatet klart, og så ender det før eller siden med, at alle 11 lande er medlemmer af EU.

Hr. Holger K. Nielsen og hr. Kristian Thulesen Dahl kan jeg svare samlet:

Det er da helt klart, at den nuværende Amsterdamtraktat ikke er færdig – forstået på den måde, at den kun giver plads til en udvidelse med 5 nye lande, og så kan man i øvrigt undre sig over, at der lægges op til, at der startes med 6 lande. Det er selvfølgelig rigtigt, men det var, fordi man lidt populært sagt løb tør for tid under forhandlingerne.

Og hvis man hørte efter min tale, så tog jeg rent faktisk lige præcis fat på dette punkt og sagde, at vi ikke skal have en stor institutionel ændring, men at der naturligvis er institutionelle problemer, som skal løses parallelt med udvidelsesforhandlingerne, og dér nævnte jeg specifikt afstemningsreglerne i Ministerrådet, antallet af kommissærer og fordelingen af pladserne i Europa-Parlamentet.

De tre problemer skal selvfølgelig løses parallelt hermed, og det mener jeg sagtens de vil kunne.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning og derefter hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg stillede hr. Ove Fich et spørgsmål, som jeg ikke fik svar på, og derfor vil jeg stille det igen:

Jeg har jo læst i Jyllands-Posten fra i går, at man nu arbejder på at få det således, at optagelsesforhandlingerne starter med en symbolsk åbning, hvor alle landene er med. Men det bliver altså kun symbolsk, og det er man åbenbart nu ved at indstille sig på fra den danske regerings side. Man taler i hvert fald ikke længere om en samtidig start af optagelsesforhandlingerne for alle landene – jeg lagde meget mærke til, hvad udenrigsministeren sagde.

Man har altså reelt accepteret, at en række lande ikke bliver indbudt til første runde af forhandlingerne, men måske bliver indbudt til sådan en fælles symbolsk ceremoni, og det var derfor, jeg stillede dette spørgsmål:

Er der ingen grænse for, hvad Socialdemokratiet vil acceptere – med en ny deling af Europa, altså et sølvtæppe ned gennem Europa, som resultat og Euro-rådet oven i købet? Vil Socialdemokratiet acceptere, at der etableres et Euro-råd, hvor de såkaldte kernelande sidder på magten i EU og Danmark sidder ude på sidelinjen, sådan som statsministeren var inde

på? Hvor langt vil Socialdemokratiet acceptere, at Frankrig og Tyskland kører den butik hen over hovedet på alle andre?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Holger K. Nielsen og derefter fru Annette Just.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Ove Fich har et problem med hele udvidelsesstrategien i Amsterdamtraktaten, og derfor siger han, at Amsterdamtraktaten ikke er færdig.

Jamen hvad er nu det for noget? Vi må da gå ud fra, at det, som vi skal stemme om den 28. maj 1998, er den traktat, vi kender nu. Er det sådan, at der kommer tilføjelser til traktaten eller sker ændringer i den? Eller hvad er det, hr. Ove Fich tænker på, når han siger, at Amsterdamtraktaten ikke er færdig?

Det vil jeg godt have en forklaring på fra hr. Ove Fich, for så tror jeg virkelig, der for en gangs skyld bliver store nyheder under en EU-debat her i Folketingssalen.

Men jeg tvivler på, at der er noget særlig nyt i det, hr. Ove Fich vil sige, for sandheden er, at Amsterdamtraktaten absolut er færdig, og at der ligger en helt klokkeren strategi omkring udvidelsen i den nye traktat: Der kan komme fem lande plus ét med, og skal der flere øst-europæiske lande med, skal man i gang igen helt forfra med nye traktatforhandlinger og regeringskonferencer osv. Og det ved hr. Ove Fich udmærket godt, men er der store nyheder omkring en ændret Amsterdamtraktat, så hører jeg gerne om disse fra hr. Ove Fich.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Annette Just og derefter hr. Kristian Thulesen Dahl.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne have lov til at starte med at sige mange, mange tak til hr. Ove Fich, fordi han for én gangs skyld var ærlig og sagde, at man løb tør for tid i Amsterdam. Og så når han selvfølgelig til den meget korrekte konklusion, at Amsterdamtraktaten ikke er færdig.

Selvfølgelig er den ikke det! Der er en halv side om udvidelsen, og resten er en gang bøvl om forskellige miljőtillæg og alle de ting, som statsministeren elsker at stå og tale om, men

som ikke har noget som helst med udvidelsen at gøre. Men det, som stats- og regeringslederne var blevet sat til at arbejde med, var faktisk at forberede EU til at kunne klare udvidelsen, men det klarede de altså ikke helt så godt.

Men mit spørgsmål til hr. Ove Fich er: Er Socialdemokratiet så ikke ærligt og åbent nok til at sige: Før vi overhovedet kan diskutere noget som helst eller sende noget som helst ud til folkeafstemning, er vi nødt til at få lavet den revision af unionstraktaten færdig, som det ikke lykkedes at få færdig i Amsterdam?

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Kristian Thulesen Dahl og derefter hr. Ove Fich.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der er et enkelt spørgsmål, jeg savner svar på fra hr. Ove Fich, og det er: Hvis nu tilhængerne af Amsterdamtraktaten sælger Amsterdamtraktaten på den store udvidelse, altså at man skal stemme ja, fordi der skal være en stor udvidelse, så der bliver 26 medlemmer i Den Europæiske Union – det har vi også hørt statsministeren sige – er det så ikke det samme som at sige til vælgerne, at de stemmer ja til Amsterdamtraktaten plus ændringerne i Ministerrådet plus ændringerne vedrørende Kommissionen?

For det, man kan udlede af hr. Ove Fichs svar, er jo, at Socialdemokraternes budskab til vælgerne er: Husk nu, at når I skal stemme den 28. maj, så stemmer I om Amsterdamtraktaten plus nogle fremtidige ændringer.

Det er jo det, hr. Ove Fich lægger op til skal være et afstemningstema, og hvordan kan det hænge sammen, og hvordan i alverden skal vælgerne forholde sig til dét? Men i realiteten er dét budskabet af det, hr. Ove Fich siger.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Til hr. Keld Albrechtsen kan jeg sige: Vi opfatter ikke det, der skal foregå, som en symbolsk handling; vi opfatter det som meget reelt, at de 15 EU-lande og de 11 ansøgerlande i fællesskab starter udvidelsesprocessen, og vi lægger overordentlig stor vægt på, at de partnerskabsaftaler, som bliver et omdrejningspunkt, rent faktisk ligger i denne multilaterale ramme.

Og så vil jeg blot sige, at nu er hr. Keld Albrechtsen ked af, at det måske ikke bliver alle 11 ansøgerlande, der kommer ind i rigtige for-

handlinger lige fra starten, men havde det været alle 11, så ville hr. Keld Albrechtsen formentlig have været ked af, at Rusland og Ukraine ikke var med, og havde Rusland og Ukraine været med, så havde det nok været kina, der var problemet. Jeg tror ikke, man kan gøre hr. Keld Albrechtsen tilfreds på det her felt.

Jeg vil svare hr. Holger K. Nielsen, fru Annette Just og hr. Kristian Thulesen Dahl samlet:

Jeg er lidt ked af, at man ikke hørte efter, hvad jeg sagde i min ordførertale, for det er helt klart, at vi ikke ønsker en stor institutionel reform, men der står i Amsterdamtraktaten – og alle, der har læst den, vil kunne bekræfte det – at der er nogle få udestående punkter, som skal ordnes i forbindelse med udvidelsen, og det er afstemningsreglerne i Ministerrådet, det er antallet af kommissærer, og det er fordelingen af pladserne i Europa-Parlamentet.

Det står der, og det er en del af Amsterdamtraktaten, og det har været kendt lige fra starten, og det er det fortsat. Så jeg kan ikke forstå, hvor mysteriet omkring disse ting er.

Jeg lægger ikke op til en ændring af Amsterdamtraktaten, men jeg lægger op til, at man selvfølgelig gør det, der står i Amsterdamtraktaten, nemlig løser disse små udestående problemer.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så tager vi en sidste runde: fru Annette Just og derefter hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Blot for at minde hr. Ove Fich om, at han glemte sådan en lille væsentlig ting som hele økonomien, da han sagde, at der står i Amsterdamtraktaten, at der er nogle små udestående problemer ved udvidelsen såsom alt det tekniske med hensyn til, hvordan man skal stemme, hvor mange der skal sidde i Parlamentet, og hvor mange kommissærer der skal være, og lignende.

Der er altså også hele økonomien. Jeg ved nemlig, at den faktisk også bekymrer hr. Ove Fich, og derfor synes jeg, han skal have en chance for at svare ordentligt på mit spørgsmål. For hr. Ove Fich brugte til min store glæde også en del af sin taletid på strukturfondene og på landbrugsreformen osv., og det skal jo altså også igennem, inden vi kan foretage den udvidelse, som vi alle sammen er enige om er vigtig,

men arbejdet er ikke gjort færdigt, og derfor citerede jeg faktisk, hvad hr. Ove Fich sagde i sit svar: at man løb tør for tid i Amsterdam. Og det er korrekt, og derfor er det noget klamp-huggeri, men o.k., det er ikke Amsterdamtraktaten som sådan, vi diskuterer i dag; det er udvidelsen.

Mit spørgsmål var bare: Synes Socialdemokratiet ikke, at det er på tide at være ærlig nok til at sige, at man løb tør for tid, og at det ikke er færdigt arbejde, så lad os få den skrevet om.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen og derefter hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må konstatere, at jeg får ikke svar på mit spørgsmål, og det betyder jo desværre nok, at Socialdemokratiet er indstillet på at acceptere hvad som helst, som det topmøde kan finde på at beslutte. Det må jo være det svar, man kan udlede.

Og så blev jeg meget bekymret, da jeg hørte hr. Ove Fich kalde magtfordelingen i Ministerrådet for et lille spørgsmål, et spørgsmål af begrænset betydning, for det leder mistanken hen på, at man har tænkt sig at gennemføre den uden en folkeafstemning til sin tid, og derfor vil jeg bede hr. Ove Fich om at komme herop og give et klart tilsagn om, at en ændring af magtfordelingen til ugunst for de små lande ikke kan gennemføres uden en folkeafstemning.

Det er et meget afgørende spørgsmål, også for at vælgerne, når de skal stemme om Amsterdamtraktaten, kan vide, om de så køber katten i sækken.

Og på baggrund af det ikkesvar, jeg hidtil har fået fra Socialdemokratiets ordfører, skal jeg så fremsætte et forslag til vedtagelse som alternativ til det, som de andre partier har fremsat.

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til på EU-topmødet den 12.-13. december 1997

- at sige nej til EU-formandskabets kompromisforslag om optagelsesforhandlingerne,
- at afkræve Tyrkiet respekt for menneskerettighederne og den kurdiske befolknings rettigheder som forudsætning for deltagelse i en europæisk konference,

- at sige nej til en EU-topmødebeslutning om oprettelse af et Euro-råd og
  - i stedet at stille forslag om, at der optages forhandlinger med alle de østeuropæiske lande om rimelige aftaler om samhandel, miljø og økonomisk bistand med det sigte at undgå en deling af Europa.«
- (Forslag til vedtagelse nr. V 31).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er glad for, at hr. Ove Fich bekræfter, at det, vi skal stemme om den 28. maj, er den traktat, vi kender nu – ingen tvivl om det, for så går jeg ud fra, at hr. Ove Fich kan erklære sig enig med mig i, at det indebærer, at der under denne traktat kan optages fem øst- og centraleuropæiske lande. At det ligger i den traktat, går jeg også ud fra at vi er enige om.

Jeg går også ud fra, at vi er enige om, at hvad der så skal ske med de resterende øst- og centraleuropæiske lande, ved vi ikke i dag, for det er der ingen beslutning om.

Der går forhåbentlig en proces i gang på topmødet, som fortsætter ind i næste år, og det er en proces, som vi støtter, og som vi ved at regeringen støtter – fint nok – men i dag er der ingen, der ved, hvordan denne proces ender, og der er ingen, der ved, under hvilke traktatmæssige forudsætninger disse nye lande forhåbentlig til sin tid bliver optaget i EU.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg hæftede mig også ved det synspunkt, hr. Ove Fich gør sig til talsmand for, nemlig at de her ubetydelige ændringer, der skulle ske i magtbalancen, er sådan noget, man bare ordnede, i takt med at man snakkede udvidelse. Det gør mig oprigtigt bekymret, for det betyder vel, at den strategi, Socialdemokraterne går ind for, er, at nu skal man have vedtaget Amsterdamtraktaten og have den her proces i gang. Så sidder man over en eftermiddag og bliver enige om at ændre stemmevægtene i Ministerrådet, og over en eftermiddag får man lige ændret sammensætningen af Kommissionen, og man får over en eftermiddag lige forhandlet sig på plads om størrelsen af Europa-Parlamentet og antallet af de enkelte landes repræsentanter dér.

Er det ikke korrekt, at det er strategien hos Socialdemokratiet, og at man egentlig ikke agter at involvere en større del af befolkningen i spørgsmålet om den indre magtfordeling? Er det ikke tanken? Det har man jo set tidligere. Det er jo ikke nyt, at det måske kunne være strategien. Det kunne være rart at få bekræftet, om det er den strategi, Socialdemokraterne følger, nemlig at sætte befolkningen ud på et sidespor, når det drejer sig om, hvilken magtfordeling der eksempelvis skal være i Ministerrådet.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Ove Fich, og så går jeg videre i ordfører-rækken.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Til fru Annette Just ved jeg næsten ikke, hvad jeg skal svare, for det er jo sådan set selvindlysende, at økonomidiskussionen ligger uden for Amsterdamtraktaten. Det har den gjort lige fra starten, det gør den fortsat. Vi kunne afslutte Amsterdamtraktaten. Tilbage står de ting, som jeg nævnte: strukturfonde, landbrugspolitikken og finansieringen af det hele. Jeg forstår ikke, hvori mysteriet består, så jeg bliver svar skyldig.

Til hr. Holger K. Nielsen vil jeg gerne sige, at det er klart, vi kender Amsterdamtraktaten, men vi skal også huske, at der i den står en klar procedure for, hvordan man får løst disse, hvad jeg vil kalde mindre institutionelle spørgsmål. Vi kender ikke processens resultat, deri er jeg enig med hr. Holger K. Nielsen, men vi kender proceduren. Den er, at der indkaldes til en regeringskonference. Jeg regner med en mini-regeringskonference, når vi skal udvide med mere end 5 lande. Proceduren er ganske klar. Jeg forstår heller ikke dér mysteriet.

Og så vil jeg blot sige til hr. Keld Albrechtsen og hr. Kristian Thulesen Dahl, at man overhovedet ikke skal være i tvivl om Socialdemokratiets stilling til disse kommende ændringer. Vi følger den procedure, som er fastlagt, herunder spørgsmålet om suverænitetsafgivelse, i henhold til grundloven. Det har vi altid gjort, og det vil vi fortsat gøre.

Charlotte Antonsen (V):

Østudvidelsen er EU's ubetinget vigtigste opgave efter den kolde krigs afslutning. Det er selvfølgelig udmærket, at Folketinget her i dag

kaster sig ud i alverdens technicalities, men jeg mener altså, at vi hele tiden skal huske, hvad formålet med det hele er, og det er at hele Europa, og det er at løse den opgave, vi har fået efter Murens fald.

Og så er det altså uhyggeligt at høre, hvordan fru Annette Just og hr. Keld Albrechtsen forsøger at gøre det til et spørgsmål om detaljer om diller og daller. Det er et spørgsmål om at sikre vore naboer, demokratierne i Øst- og Centraleuropa. Jeg fatter slet ikke, man vil være bekendt at benytte diskussionen til den slags, som vi hører heroppefra.

Vi har for Venstre at se et helt klart moralsk ansvar i forhold til vores naboer i Øst- og Centraleuropa. Vi skal hjælpe med at sikre, at de lande, der har fået demokrati og markedsøkonomi siden 1989, også har en chance for at fastholde disse nye, skrøbelige demokratier.

Østudvidelsen er alene et politisk spørgsmål for os i Vesteuropa. Økonomisk vil vi kunne klare omstillingen inden for den forventede vækst i vore økonomier. Det var også det, der kom frem på den høring, som Europaudvalget afholdt for en uge siden, hvor vi både fra den tidligere EU-kommissær Henning Christoffersen og fra Henrik Hofmann fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd fik en meget saglig gennemgang af, at der økonomisk set ikke var nogen problemer.

Det eneste, der er afgørende i EU, er, at vi fastholder udgifterne på struktur- og landbrugsområdet og så benytter den ekstra vækst, der vil være i de kommende år, på de nye opgaver, der ligger i forbindelse med optagelse af Øst- og Centraleuropa. Så økonomien er ikke noget problem.

Selvfølgelig kan det da være vanskeligt at fastholde udgifterne – det ved vi også herhjemme fra – men det helt afgørende spørgsmål, når vi taler Østudvidelse, er, om man har politisk vilje til at lukke de østeuropæiske lande ind i varmen, ind i EU.

Vi tog det første skridt i forhold til Østudvidelsen i Amsterdam, da vi gennemførte Amsterdamtraktaten. Her blev en række vigtige politiske og institutionelle ændringer gennemført. Det er ændringer, der for os at se i Venstre er afgørende for, at Østudvidelsen kan komme i gang. Der er vi helt på linje med regeringen: Uden Amsterdam aner vi ikke, hvordan landet ligger med Østudvidelsen. Så er det et åbent spørgsmål.

Jeg fatter ikke, at et parti som SF, som jo ellers modsat Enhedslisten har lagt megen vægt på Østudvidelsen, tør satse og tør risikere et nej til Amsterdam. Vi ved jo ikke, hvordan landet ligger, hvis det bliver et nej til Amsterdam. Det, alle lande i EU siger til os, er, at Amsterdam er en forudsætning for Østudvidelsen. Og så stort et skridt er Amsterdam vel ikke, at man ikke vil kunne holde til det politisk. Det sving, der er sket i SF's holdning til EU, efter at vi fik Amsterdamtraktaten, er altså noget, der for os er meget vanskeligt at forstå.

Jeg må så om vurderingen af Amsterdamtraktaten fra den socialdemokratiske ordfører, hr. Ove Fich, sige, at jeg også spidsede ører, da man diskuterede institutionelle ændringer. Men jeg var så positivt overrasket over ordførerens udsagn, fordi det, jeg hørte, var en erkendelse af, at hvis vi skal have alle de østeuropæiske lande med, så er vi nødt til fra dansk side at være langt mere åbne i forholdet til institutionelle ændringer og også til forholdet mellem store og små lande, når vi taler om afstemningsreglerne i Ministerrådet.

Jeg hørte en meget mere afslappet holdning – og det mener jeg er en logisk konsekvens af Danmarks holdning til Østudvidelsen – nemlig at alle 10 østeuropæiske lande skal med så hurtigt som muligt. Så jeg var meget glad for den melding, der kom, for den virkede lidt mere afslappet end det, vi før har hørt fra socialdemokratisk side.

Som sagt var vores første skridt i forhold til Østudvidelsen Amsterdamtraktaten. Andet skridt står vi over for nu: Det er topmødet i overmorgen, og her skal vi så tage stilling til, hvordan ansøgerlandene skal optages, altså hvordan de skal behandles i forhold til hinanden.

Her har vi hele vejen igennem været enige med regeringen i, at det gælder om, at alle ansøgerlande garanteres medlemskab af EU, og at denne garanti effektueres så hurtigt som muligt. Det er klart, at vi i den forbindelse har været meget optaget af de baltiske lande.

Vi synes, at det ville være logisk, når man tager Estland med i første runde, at man så også lige lader Letland og Litauen komme med, så de tre lande ikke bliver spillet ud mod hinanden. Det er alle tre meget små lande, så det skulle ikke være noget stort praktisk problem for EU. Det har en særlig prioritet for os. Men generelt mener vi, at det rigtige mål er en garanti til alle ansøgerlande om, at de kan komme med, og derfor har vi været enige i regeringens linje.

Så har vi på det seneste set et dansk-svensk udspil, som udenrigsministeren har omtalt, hvor man konkretiserer, hvad det danske forslag går ud på. Det forslag støtter vi også. Tyskland har fremlagt et selvstændigt forslag, der handler om at forbedre og strukturere de kontakter, der er mellem EU og alle ansøgerlandene.

Senest har vi så fra det luxembourgske formandskab for et par dage side fået et forslag, som bygger på Kommissionens oprindelige forslag om 6 lande i et A-hold, som så kombineres med, at man laver en såkaldt lovgennemgang af alle ansøgerlandene.

Og alle de forslag, jeg har nævnt her, mener vi er bedre end Kommissionens oprindelige. Derfor er vi indstillet på i Europaudvalget i morgen at give regeringen et bredt mandat. Det, der er vigtigt for Venstre i denne sag, er, at vi kommer så langt som overhovedet muligt i retning af at få optaget og få indlemmet alle de central- og østeuropæiske ansøgerlande.

Vi skal simpelt hen nå så langt, at der ikke er nogen vej udenom. De bageste lande skal også så langt med ind i varmen, at der ikke – heller ikke om 5 år – er risiko for, at de pludselig smutter og ikke kan komme ind i EU.

Vi har også været enige med regeringen, når vi taler førtidstilrædelsesstrategi og støtte til, at de lande, der står bagest, skal prioriteres højere end det, man har lagt op til fra Kommissionens side. De lande, der kommer ind i første omgang, vil have den fordel, at tredjelandes investeringer vil komme til dem i større omfang, end investeringerne vil komme til de lande, som bliver skubbet bagud.

Det vil sige, at der vil være meget stor udenlandsk investeringsinteresse i de lande, der står forrest i køen for at komme ind i EU. Og der er det altså vigtigt, at vi så økonomisk kompenserer de øvrige, så de ikke bliver skubbet endnu længere agterud, men at de har forbedrede økonomiske muligheder for at klare de krav, der opstilles i EU.

Vi mener i øvrigt også, at man derved ville give et politisk signal om, at ingen er glemt. Og det er som sagt meget væsentligt.

NATO kunne desværre kun optage tre af de øst- og centraleuropæiske ansøgerlande i første omgang. Derfor er det endnu mere vigtigt, at vi i EU på topmødet i overmorgen signalerer, at vi er åbne for alle ansøgerlande. Det er centralt, at vi udnytter denne historiske chance til at hele Europa.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er utroligt, hvad man skal høre, før ørerne falder af. Tænk, at Venstres ordfører på EU-spørgsmål – og det er jo ikke en helt ny ordfører, men det er faktisk en ordfører, som man forventer virkelig er sat ind i tingene og ved, hvad det er, det drejer sig om, for hun har jo trods alt siddet en del år nu – kan sige, at alle de dér detaljer, såsom ændringer i økonomien for hele EU, såsom de institutionelle ændringer, såsom stemmevægte, kommissærer, og hvor mange Europa-Parlamentsmedlemmer der skal være, ikke er andet end diller daller.

Ja, undskyld, men så kan jeg altså godt undre mig over, at der kan være så mange borgerlige vælgere, som synes, at det er værd at tage Venstre alvorligt, når de taler om EU.

Vi er nogle, der ønsker at tage det en anelse mere alvorligt, og derfor vil jeg gerne fremsætte et:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget konstaterer, at regeringen fortsat arbejder på at få alle ansøgerlande med til udvidelsesforhandlingerne fra starten.

Folketinget pålægger regeringen at arbejde for, at EU-medlemskab kun kan opnås ved, at de pågældende lande kan klare EU-kravene, herunder også de økonomiske krav.

Folketinget pålægger regeringen under forhandling af Agenda 2000, at arbejde for:

- at intet Euroland samtidig kan modtage penge fra samhørighedsfonden,
- at strukturfondene kommer til at gennemgå en reel reform med henblik på en afvikling, og
- at landbrugsreformen kommer til at sikre, at landbrugserhvervet bliver ændret fra centralistisk EU-styring til fri markedsøkonomi i forlængelse af WTO-aftalerne.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 32).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Charlotte Antonsen glædede sig over hr. Ove Fichs melding på spørgsmålet om institu-

tionelle ændringer. Og det kan jeg jo godt forstå, for det, hr. Ove Fich signalerede, er jo i realiteten, at han har imødekommet det ønske, Venstre længe har haft om, at man skal give køb på det spørgsmål. Så tillykke med det, havde jeg nær sagt. Jeg håber, at man så i det mindste vil være med til, at det skal gå demokratisk til.

Nu kunne jeg forstå, at hr. Ove Fich har den opfattelse, at man skal bede Justitsministeriets Lovkontor om et notat vedrørende suverænitetssafgivelse.

Vi kender jo godt svaret. Man får det svar, man beder om, og det kommer til at hedde, at det ikke vil være suverænitetssafgivelse at ændre stemmefordelingen til ugunst for de små lande. Og så må hr. Ove Fichs svar jo fortolkes sådan, at regeringen er indstillet på at køre det spørgsmål uden folkeafstemning.

Der vil jeg godt spørge Venstre: Kan vi så få en garanti fra Venstre om, at man vil være med til at sikre, at vi får en folkeafstemning på et sådant spørgsmål, således at man ikke, hvis man stemmer ja til Amsterdamtraktaten, dermed på forhånd har godkendt hvad som helst, der kan komme senere hen, med hensyn til magtfordeling?

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Jeg troede, at det var således, at korte bemærkninger skulle rettes til den, der netop havde holdt sin ordførertale, men da hr. Keld Albrechtsen benytter lejligheden til at lægge mig ord i munden, som jeg ikke har sagt, vil jeg gerne tage afstand fra den udlægning, som hr. Keld Albrechtsen netop har afleveret.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Til hr. Keld Albrechtsen: Jeg er enig med hr. Ove Fich i, at det, hvis der ikke er suverænitetssafgivelse, ikke er givet, at man ikke laver en regeringskonference, hvor man ændrer på stemmevægtene. Det gjorde vi jo også, da vi optog Sverige og Finland. Her ændrede vi jo også på stemmevægtene. Der skulle pludselig et andet antal stemmer til for at gennemføre noget med kvalificeret flertal.

Det er altså et åbent spørgsmål om, i hvilken sammenhæng den ændring kommer. Hvis den kommer i en meget stor sammenhæng, kan der måske være tale om suverænitetssafgivelse, eller også kan der være tale om så store politiske

ændringer, at man ønsker en folkeafstemning, men det kan man da ikke tage stilling til i dag.

Kent Kirk (KF):

Den debat, vi har overværet her den sidste times tid, minder mig altså meget om debatten for 25 år siden. Da førte man også argumenter og synspunkter frem om, at EF kun var de rige landes klub osv., og nu fører man argumenter frem om, at udvidelsen i virkeligheden ikke kan blive realiseret, fordi man er ikke kommet langt nok med Amsterdamtraktaten.

Jeg synes, at man skal prøve at se på, hvilken vilje der er til stede i de forskellige medlemslande og hos de forskellige politiske partier i Europa. Jeg fornemmer klart, at der er en vilje til at sikre, at Øst- og Vesteuropa kan blive samlet i et europæisk fællesskab.

Derfor vil jeg også gerne takke både udenrigs- og statsministeren for deres taler. Det er jo ikke altid så behageligt at deltage i debatter, når man ikke kan være i opposition til regeringen, når man er i opposition, men det skyldes jo, at netop udvidelsen af EU er det store overordnede politiske spørgsmål, og udenrigsministeren har jo ret, når han i afslutningen af sin tale siger, at udvidelsen er vor generations største udfordring, og derfor skal man ikke lege politik med en sådan udfordring.

Det Konservative Folkeparti er sit politiske ansvar bevidst. Vi har jo altid været et parti, der har været stærk tilhænger af EU-samarbejde, som er et samarbejde, der har det overordnede mål at sikre freden og demokratiet i Europa. Det har vi opnået mellem de vesteuropæiske demokratier, og nu efter kommunismens sammenbrud i Øst- og Centraleuropa og i de baltiske lande har vi også muligheden for, at de kan samles med de øvrige europæiske lande i et forpligtende samarbejde på demokratets grund, hvis de ellers vil. Og det vil de jo.

Det finder Det Konservative Folkeparti som noget meget perspektivrigt. Vi kan sige, at næste generation i næste århundrede får et godt grundlag for at sikre stabiliteten og freden for deres befolkninger. De får et godt grundlag for at sikre en økonomisk fremgang, og de får ikke mindst et godt grundlag for at sikre, at det enkelte menneske får frihed til at leve i Europa. De fordele, som det enkelte menneske har af, at der er nogle traktater, der giver dem frihed til at bevæge sig, der giver dem beskyttelse imod diskrimination på baggrund af deres nationali-

tet osv., er tit noget, vi glemmer, når vi taler om EU og de fordele, der er ved EU.

Som de øvrige talere har været inde på, er første skridt til udvidelsen Amsterdamtraktaten. Det var den første forudsætning, der skulle indfries, og det er lykkedes godt. Næste skridt skal så tages her på topmødet den 12. og 13. december, og jeg mener, at det er meget afgørende, at det topmøde bliver en succes.

Der hviler et stort ansvar på regeringscheferne i de 15 EU-medlemslande, for den beslutning, som skal tages, er faktisk en virkelig risikobetonet beslutning, for hvis beslutningen medfører, at der trækkes skillelinjer ned imellem ansøgerlandene, så skader EU mere end det gavner, og det skal for alt i verden undgås.

Der er to problemer, vi skal forholde os til. Det ene er ønsket – som vi støtter – om, at processen skal starte på samme tid for alle lande. Der er et modargument, som vi er nødt til at også at forholde os til, og det er, at man frygter, at det kan forsinke optagelsen af de lande, som er længst fremme i processen. Det er det ene synspunkt.

Det andet er, at hvis man kun starter med de seks, som er længst fremme, så vil man, som fru Charlotte Antonsen også var inde på, sende et signal til omverdenen om, at de investeringer, der skal foretages i de øst- og centraleuropæiske lande, skal man i hvert fald ikke foretage i de lande, som står længst tilbage i hele processen. Det ønsker vi ikke skal ske. Vi ønsker, at alle landene skal have lige gode muligheder for at udvikle deres økonomier og deres demokratier. Derfor er vi nødt til at arbejde for at opfordre regeringscheferne til at arbejde for, at vi får en sammenhæng i den proces, der skal startes her i weekenden.

Jeg synes også, det er værd at være opmærksom på, at Europa-Parlamentet med et kæmpestort flertal i deres udtalelser i sidste uge klart har gjort opmærksom på disse problemer og har anbefalet, at Det Europæiske Råd sætter udvidelsesprocessen i gang med en fælles akt med alle ansøgerlande. Så kan det ikke siges klarere: En fælles akt, og den skal sættes i gang med alle ansøgerlande.

Det er det, Europa-Parlamentet anbefaler Det Europæiske Råd, og Europa-Parlamentet har jo gjort deres forarbejde. De har udnævnt og har haft rapportører i de enkelte ansøgerlande. De har haft tæt kontakt rundt omkring. Så lad os da for én gangs skyld sige, at det entydige signal, der kommer fra det folkevalgte organ i det

europæiske samarbejde, bør der også lyttes til. Jeg vil altså gerne her fra talerstolen opfordre regeringen til, at man bruger Europa-Parlamentets udtalelse så stærkt som muligt her på topmødet.

Som sagt er Det Konservative Folkeparti tilhænger af en samlet udvidelsesproces, som vi så erkender kan komme til at løbe i to spor. For det første finder vi, at Kommissionen skal foretage de nødvendige vurderinger af EU-lovgivningen i forhold til ansøgerlandenes lovgivningsstade. Det er det, udenrigsministeren kalder screening. Det er vi tilhængere af bliver sat i gang for alle landene.

For det andet finder vi, at topmødet også skal træffe en beslutning om, at man får et fast permanent udvidelsesudvalg, som følger med i hele processen. Vi mener, at det er vigtigt, når vi har de to spor, at man så også samlet vurderer, hvordan udviklingen er for de enkelte lande, og hvad det er for problemer, der opstår. Her mener vi altså, at man må have et permanent udvalg, hvor alle ansøgerlandene og EU-landene deltager, så de kan følge denne udvikling.

For det tredje er det afgørende vigtigt, at man på topmødet også træffer beslutning om at stille de nødvendige midler til rådighed for ansøgerlandene. Her tænker jeg ikke mindst på de ansøgerlande, som er længst tilbage i den økonomiske udvikling – dvs. dem med de svageste økonomier – for skal vi gøre os noget håb om, at der ikke skal være en for lang periode imellem, at de første og sidste kommer ind, er vi nødt til at være indstillet på at bruge de økonomiske midler, som vi i så rigelighed har i Fællesskabet i forhold til ansøgerlandene, til at hjælpe dem, så de kommer op på omgangshøjde.

Der har ikke været talt så meget om det emne, som topmødet jo også skal beskæftige sig med, nemlig forbindelsen til Tyrkiet. Det Konservative Folkeparti finder det vigtigt, at EU ikke isolerer Tyrkiet. Vi finder det afgørende, at vi har en klar politik i forhold til Tyrkiet. Og endelig kan man også sige, at Tyrkiet er en af forudsætningerne for, at Cypren kan blive optaget. Vi kan jo gøre så meget, vi vil i optagelsesforhandlingerne, men hvis vi har isoleret Tyrkiet i forhold til alt det, vi foretager os i EU, så får vi også problemer med optagelsen af Cypren. Så vi vil ikke acceptere, at Grækenland skal blokere for en fornuftig dialog med Tyrkiet.

Men vi stiller også en betingelse: at Tyrkiet skal arbejde hen imod, at de respekterer menneskerettighederne på samme måde, som vi selv gør, på samme måde, som vi stiller krav til de nye ansøgerlande, og på samme måde, som det er skrevet ind i Amsterdamtraktaten. Derfor kan vi godt støtte ideen om at lave en europæisk konference. Det er ikke, fordi vi tror, at den kommer til at betyde så meget, men den vil i hvert fald sikre, at der er en dialog med Tyrkiet, og så må man via den dialog udvikle forholdet.

Man kommer formentlig og i hvert fald i randen af topmødet til at diskutere de andre spørgsmål, der rejser sig i forbindelse med udvidelsen. Udenrigsministeren har også været inde på dem, bl.a. spørgsmålet om finansieringsreformen. Her støtter vi regeringen i synspunktet om, at loftet i EU-budgettet på de 1,27 pct. af nationalproduktet skal fastholdes. Vi støtter også regeringens synspunkt om, at vi ikke vil se nogen ændringer i selve finansieringen. De lande, der bringer det frem, bør altså afvises.

Med hensyn til strukturfondene er vi også tilhængere af de forslag, der ligger, og også tilhængere af, at man begrænser de samlede EU-midler til de 0,46 pct. af BNP'en.

Når det gælder Samhørighedsfonden vil Det Konservative Folkeparti gerne sige, at når vi nu sætter ØMU'ens tredje fase i gang – nu siger jeg vi, men jeg ved godt, at vi ikke er med – så er der en vis logik i at sige, at de lande, der kvalificerer sig til at deltage i den tredje fase, ikke bør have midler fra Samhørighedsfonden. Ved at kunne deltage i tredje fase har man nemlig signalet, at man har en stærk økonomi, og så kan det jo i virkeligheden ikke være rimeligt, at man skal have penge fra EU's Samhørighedsfond. Så det er et signal, vi gerne helt knivskarpt vil sende til regeringen.

Må jeg afslutningsmæssigt sige, at Det Konservative Folkeparti er stærk tilhænger af det europæiske samarbejde. Hvis vi ikke havde EU, måtte vi se at komme i gang med at opfinde det.

Vi synes, at der er nået meget i de sidste 25 år. Vi synes rent faktisk også, at der er nået meget efter Murens fald for kun otte år siden. Der har vi jo rent faktisk hele tiden været i gang med udvidelsesprocessen, som vi nu skal sætte endeligt i gang. Når jeg tænker på Europaaftalerne og deres betydning for den udvikling, der har været i de øst- og centraleuropæiske lande, så har EU allerede været i gang med selve

udvidelsen, og jeg synes, at man skal betragte hele denne udvidelse ud fra det synspunkt, at det er sikkerhedspolitik.

I den kolde krig var der brug for militær i Europa, når vi talte sikkerhedspolitik. Det var et spørgsmål om at have et modspil til folkesocialisterne og kommunisterne i Øst- og Centraleuropa og i Sovjetunionen. Men det, vi nu taler om, er jo den bløde sikkerhedspolitik; den, der vedrører menneskene i deres dagligdag; den, der kan skabe fred i Vesteuropa og i Østeuropa.

Nu skal vi give vores bidrag til, at det sker, og her er Amsterdamtraktaten en forudsætning, og dér kan man så sige, at hele befolkningen kommer til at give deres bidrag den 28. maj, når vi har folkeafstemningen om Amsterdamtraktaten.

Holger K. Nielsen (SF):

Hovedemnet på topmødet er jo som bekendt udvidelsen af EU. Der er næppe tvivl om, at vi er stærke tilhængere af, at EU udvides, og det er vi fortrinsvis ud fra nogle sikkerhedspolitiske synsvinkler.

Efter Murens fald er der al mulig grund til, at vi omdefinerer sikkerhedspolitik fra at være et spørgsmål om militær sikkerhedspolitik til at være et spørgsmål om økonomisk sikkerhedspolitik.

Det vil sige, at vi må definere sikkerhedspolitik helt anderledes og sige til os selv, at der ligger langt mere sikkerhed i at udbygge den demokratiske udvikling i Øst- og Centraleuropa, og i øvrigt også i Rusland, i at udbygge den sociale og økonomiske udvikling i Øst- og Centraleuropa og også i Rusland, i, at vi ser sikkerhedspolitik ud fra den synsvinkel i stedet for at se det ud fra, at der er fortsatte militære fronter. Det er derfor, at vi er stærke tilhængere af EU's udvidelse, og at vi er modstandere af NATO-udvidelsen. NATO-udvidelsen giver disse militærfronter, som kan skabe nye politiske og militære skel i Europa.

Der kører en diskussion om, hvorvidt der er råd til at udvide EU. Der er kommet mange beregninger, som viser, at udgifterne er betydelig mere begrænsede, end det ofte bliver fremlagt i diskussionen, og under alle omstændigheder er det vores grundsynspunkt, at der skal være råd til det.

I forhold til de store sikkerhedspolitiske udfordringer, vi står over for i hele Europa, er vi nødt til at påtage os den store opgave, som der her er tale om. Det er jo indlysende nok, at

det er ikke en opgave, der kan være færdiggjort i morgen eller i overmorgen. Der er tale om en proces, der vil tage 5, 10 måske 15 eller 20 år, før vi kan nå frem til det forhåbentlig hele og samarbejdende Europa, der er perspektivet i det her.

Men det er så også vigtigt, at vi får en udvidelsespolitik og en udvidelsesstrategi, der modvirker, at der bliver skabt nye sociale skel i Europa, og det er her, vi ser problemet i Amsterdamtraktaten. Vi havde før en meningsudveksling om den, og jeg vil godt udbygge den med at sige, at der altså foreligger en meget stor fare for – jeg siger ikke, det bliver sådan – at man formaliserer en udvidelsesstrategi, hvor de fem mest egnede kommer med på toget, og hvor de resterende bliver stående tilbage på perronen uden at vide, om der kommer et senere tog, de kan tage med, eller de må køre hjem på deres gamle, rustne cykel.

Det er problemet for de fattigste lande i Østeuropa, og når man kender lidt til situationen i visse af disse lande, f.eks. Rumænien, Bulgarien, hvor der er forfærdelige økonomiske og sociale vilkår i øjeblikket, kan man sige sig selv, at det kan være vanskeligt at fastholde en demokratisk udvikling i den sammenhæng.

Tilsvarende er det helt afgørende, at man i denne udvidelsesproces fastholder relationer til Rusland, så man ikke opbygger nye skel mellem et udvidet EU og Rusland, hvor formentlig de største sikkerhedsudfordringer ligger, men med den strategi, der er formaliseret i den nye traktat, foreligger der altså en fare for disse nye sociale skel, ikke mellem Øst og Vest, men mellem de lande i Øst, der kommer med i første omgang, og de lande, der muligvis slet ikke kommer med.

Det er også derfor, det er dybt problematisk, når man ser på den prioritering af struktur-fondmidler, der lægges op til fra EU's side, hvordan man prioriterer den økonomiske hjælp til Østeuropa, hvor det er de fem såkaldte frontløberlande, der planlægges uden sammenligning at skulle have den største støtte, og hvor de resterende også på det punkt lades i stikken. Jeg er selvfølgelig tilfreds med, at Kommissionen er opmærksom på det, som det fremgik af talen fra udenrigsministeren, men det er helt afgørende, at Danmark presser på den førtiltrædelsesstrategi i forhold til de lande, der ikke kommer med i første omgang, så de har et håb om og en tro på, at der er en fremtid også for dem.

Men det skal så også siges, at når nu Kommissionen spillede ud med, at man skulle starte optagelsesforhandlinger med de fem lande, man har valgt ud i første omgang, så ligger det jo i logisk forlængelse af den nye traktat, og når man med hensyn til strukturfondmidler, Øststøtten, prioriterer disse fem lande højest, så ligger det i logisk forlængelse af den nye traktat, og for mig at se er det også udtryk for, at det måske mere er økonomiske overvejelser end sikkerhedspolitiske overvejelser, der ligger bag den udvidelsesstrategi, der her er tale om.

Jeg tror, vi alle sammen er enige om, at der er problematiske sider i den nye traktat på det her punkt. Jeg har ikke talt med danske politikere, der er fuldt ud tilfredse med den måde, det er bygget op på i den nye Amsterdamtraktat. De fleste er godt klar over, at det her kunne have været bedre.

Regeringen forsøger så at kompensere ved at køre meget offensivt frem med, at man i det mindste skal starte forhandlingerne med alle ansøgerlande. O.k. det er sympatisk nok, selv om det selvfølgelig ikke redder den situation, der ligger i, at man ikke kan afslutte forhandlingerne med alle under denne traktat.

O.k. det er vigtigt nok, at man kommer i gang med så mange som muligt, men det er jo rigtig nok, som det er sagt, at de danske synspunkter, som er sympatiske, som der er opbakning bag, og som vi også støtter, er der jo ikke den tilsvarende opbakning bag i de andre EU-lande. Man forsøger sig så med et kompromisforslag, andre lande har kompromisforslag, Formandskabet har et kompromisforslag, og vi ved ikke helt i dag, hvordan det ender på topmødet.

Det afgørende for os er sådan set, at der fastholdes den linje, som også er formuleret i forslaget til vedtagelse, at man får en udvidelsesproces, der ikke diskriminerer de forskellige EU-lande – så er det, jeg siger, at jeg synes ikke, det er særlig logisk i forhold til den nye traktat, men lad os nu lade den diskussion ligge – at man i hvert fald i forhandlingsfasen ikke diskriminerer mellem de forskellige ansøgerlande, så det bliver et reelt perspektiv i alle landene i at kunne blive medlemmer af EU.

Der ligger et meget konkret problem, som ikke har været nævnt så meget her, og det er det såkaldte tyrkiske problem. Der må jeg så indrømme, at jeg er enig i Enhedslistens kritik af Tyrkiet på det her punkt, og jeg må sige, at jeg synes måske, regeringen skulle overveje, om det er rigtigt, at forholdet til Tyrkiet skal få lov

til at blokere for en reel udvidelse. Man kan måske have nogle pragmatiske holdninger til Tyrkiet, som jeg ikke er enig i. Jeg mener, vi skal køre langt mere kraftigt frem over for Tyrkiets manglende overholdelse af menneskerettighederne.

Man kan også diskutere, om vi skal indtage den holdning, som er speciel græsk, vil jeg sige, men alligevel synes jeg måske, at regeringen er for ukritisk over for den tyrkiske overtrædelse af menneskerettigheder og måske burde gå kraftigere ind i den her diskussion og på den ene side have en stærkere position i forhold til Tyrkiet og på den anden side i hvert fald sige til de andre lande, at det er fuldstændig meningsløst, hvis det her spørgsmål skal få en negativ indflydelse på hele udvidelsesprocessen.

Om Agenda 2000 og hele det problemkompleks, der ligger i landbrugspolitik og strukturfondspolitik, er vi enige med regeringen i, at der skal ske en kraftigere prioritering af strukturfondmidlerne. Man kan sige, der er tale om en prioritering på to planer, nemlig dels mellem de gamle EU-lande, dels mellem de nye lande, der kommer med, og det er jo karakteristisk, at man i den plan, som Kommissionen har fremlagt, giver ganske store midler til de fattige EU-lande.

Det er muligt, der skal betales en politisk pris til visse EU-lande, hvis EU-udvidelsen kommer i gang. Jeg vil alligevel opfordre regeringen til at have et sagligt synspunkt. Jeg ved, at Det Radikale Venstre altid lægger megen vægt på, at det er sagligheden, der er i højsædet, og der er sagligt set mere ræson i, at det er Østeuropa, der skal hjælpes.

Prioriteringen af strukturfondmidler og landbrugspolitikmidler til Sydeuropa i forhold til Østeuropa er skæv i øjeblikket. Man må på det ene plan arbejde for, at Østeuropa får mere, på det andet plan, at de fattigste lande i Øst får mere. Førtiltrædelsesstrategien skal opprioriteres, og en prioritering på disse to planer er vigtig for regeringen at køre offensivt frem med på topmødet i Luxembourg.

Alt i alt håber vi jo alle sammen på, at man kan komme i gang med processen, og det er også ud fra den synsvinkel, at vi kan støtte det forslag til vedtagelse, der er fremsat.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Tak til hr. Holger K. Nielsen for bemærkningerne om Tyrkiet.

Jeg har et spørgsmål, for der er en ting, jeg ganske enkelt ikke forstår i SF's holdning til det forslag til vedtagelse, som regeringspartierne, Venstre, De Konservative og CD har fremsat.

Hr. Holger K. Nielsen beskriver så 100 pct. korrekt, hvorledes der simpelt hen er en modstrid mellem Amsterdamtraktaten og ønsket om en udvidelse med mere end fem lande. Der står Amsterdamtraktaten simpelt hen i vejen. Samtidig er Amsterdamtraktaten jo indbygget i regeringens forslag til vedtagelse.

Jeg synes, det er vanskeligt at begrunde, hvordan man skal kunne stemme for regeringens forslag og samtidig være enig med os andre i, at Amsterdamtraktaten faktisk er en hindring for udvidelsen.

Jeg ved ikke, om hr. Holger K. Nielsen kan forklare det, men der forekommer i hvert fald mig at være en åbenbar modstrid i de to synspunkter.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg blev stærkt provokeret af hr. Holger K. Niensens appel til den radikale saglighed, og derfor vil jeg gerne sige, at jeg synes, det var en flot, varm og engageret tale, hr. Holger K. Nielsen holdt, hvor han talte varmt for udvidelsen og varmt for kontakten til de øst- og central-europæiske lande.

I sidste uge hørte vi, at det bestemt ikke var miljøbestemmelserne i traktaten, som gjorde, at SF ville anbefale et nej den 28. maj.

Derfor byder min nysgerrighed mig at spørge hr. Holger K. Nielsen, hvad hr. Holger K. Nielsen vil anbefale den danske befolkning, hvis det lykkes SF at overbevise et flertal af danskerne om, at de skal stemme nej den 28. maj, for det er jo hverken udvidelsen eller miljøbestemmelserne, som er noget problem for SF.

Det vil bremse for udvidelsen mod Øst, hvis der bliver et nej til traktaten, og det har ansøgerlandene selv fortalt Danmark. Hvad vil hr. Holger K. Nielsen med troværdigheden i behold sige til danskerne, når de nu har stemt nej på hans anbefaling? Hvad kan han tilbyde i stedet for? Hvad vil han foreslå Danmark? Hvilken løsning på Danmarks placering i Europa vil hr. Holger K. Nielsen komme med? Det ligger jo på hans skuldre.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Først et svar til hr. Keld Albrechtsen:

Der står da ikke noget om Amsterdamtraktaten i dette forslag til vedtagelse. Hvis der havde gjort det, havde vi ikke stemt for det. Der står intet som helst om denne traktat i dette forslag til vedtagelse.

Jeg mener selv, at der ligger en modsætning mellem kravet om ikkediskriminering og Amsterdamtraktaten, men da det ikke fremgår af forslaget til vedtagelse, vil jeg roligt stemme for det.

Der er måske andre, der har større problemer, men vi har ikke vanskeligheder ved at stemme for et forslag, der på det plan, der beskrives her, formulerer en udvidelsespolitik, som vi faktisk er fuldstændig enige i.

Så til fru Elisabeth Arnold: Jeg er glad for, at jeg ramte et sted i det radikale hjerte, da jeg talte om saglighed, og jeg kan forsikre for, at det slet ikke var spor ironisk. Jeg vil da også i forlængelse af denne saglighed gøre opmærksom på, og det fremgik vel også af min ifølge fru Elisabeth Arnold så varme og hjertegribende tale, at jeg lagde megen vægt på, at traktaten er for dårlig med hensyn til udvidelsen. Den vil formalisere en forkert udvidelsesstrategi, hvor det er de fem bedst stillede lande, der kommer med, og de resterende Østlande risikerer måske at måtte køre hjem på deres gamle rustne cykler, og den strategi vil jeg ikke være med til at legitimere gennem denne her traktat.

Så siger fru Elisabeth Arnold, at hvis vi siger nej, går det hele i stå. Vel gør det da ej. Udvidelsessporet kører jo forholdsvis isoleret i forhold til traktaten. Der er i virkeligheden intet i denne traktat, der vil kunne gøre, om jeg så må sige, noget som helst i forbindelse med udvidelsen. Den vil hverken stoppe eller fremskynde udvidelsen; udvidelsen kører i sit spor.

Det, der ligger i Traktaten, er, at man begrænser udvidelsen til kun 5 lande. Det er jeg imod. Jeg mener, der skal være et reelt optagelsesperspektiv i den traktat, vi skal stemme om, for alle de østeuropæiske lande, og det er det problem, jeg på god, saglig vis – ikke på radikal vis, men på god, saglig vis – vil have løst, før jeg vil sige ja til en ny traktat.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Ja, det er da rigtigt, at udvidelsesprocessen i og for sig allerede er i gang og også kører videre, men hvis Amsterdamtraktaten ikke bliver vedtaget, hvis den ikke bliver ratificeret, så sker der jo noget ikke blot i Danmark, men i hele EU-

kredsen. Og det ansvar, hr. Holger K. Nielsen er med til at pålægge både sig selv og andre, der anbefaler et nej den 28. maj 1998, er jo, at de må beskrive, hvad der skal ske ikke blot med Danmark og Danmarks stilling i EU, men med hele EU efter et eventuelt dansk nej. Det er jo ikke et isoleret dansk problem, det er et problem, som kommer til at få konsekvenser rundt om i hele Europa.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne præcisere mit spørgsmål til hr. Holger K. Nielsen, for det kan godt bekymre mig, hvis SF ligesom går i en fælde her.

Der tales jo om en sammenhængende udvidelsesproces, og hr. Ove Fich har så malende beskrevet, hvordan der som en del af processen på det tidspunkt, hvor der er optaget 5 nye lande, skal laves en ny traktat med ændring af magtfordelingen – og hr. Ove Fich vil ikke engang garantere, at den skal forelægges den danske befolkning til en folkeafstemning.

Og det fortolker jeg altså ind i regeringens dagsorden, så derfor vil jeg da bare give hr. Holger K. Nielsen det råd, hvis han i øvrigt synes, det er en god dagsorden – det vil jeg nu vende tilbage til i mit ordførerindlæg – at hr. Holger K. Nielsen i hvert fald kræver, at det udtrykkeligt bliver indføjet i dagsordenen, at man ikke dermed har godkendt de fiflerier vedrørende magtfordelingen, som hr. Ove Fich og Socialdemokratiet lagde op til i indledningen af debatten.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Nu er hr. Keld Albrechtsen jo også VS'er, og i betragtning af VS' historiske udgangspunkt synes jeg virkelig, det er interessant, at han her i dag gør hr. Ove Fich til sandhedsvidne nummer ét i det her land. Hr. Ove Fich fortolker det sådan, og derfor må det være sandt! Jamen hvad er det da for noget, hr. Keld Albrechtsen? Man må da også godt tænke selv. Man kan da læse dagsordenen, hr. Keld Albrechtsen.

Jeg har læst dagsordenen. Der står intet som helst om Amsterdamtraktaten i den dagsorden. Er det ikke tilladt at stemme om en dagsorden efter dagsordenens ordlyd i stedet for en eller anden fortolkning fra en socialdemokratisk ordfører? Jeg synes virkelig, at hr. Keld Albrechtsen er nøjsom i sine politiske analyser

her i dag, og det står jeg helt, helt uforstående over for.

Så til fru Elisabeth Arnold, der siger, at det også får konsekvenser for Europa: Ja, vist gør det da så. Naturligvis gør det det, men af og til er man jo nødt til også at slås for det, man tror på. Jeg husker stadigvæk før 1992, hvor der blev sagt, at hvis vi sagde nej, så ville det gå helt forfærdeligt, helt frygteligt, vi ville ryge ud, og jeg ved ikke hvad. Men jeg har da en tro på, at vi ved et nyt dansk nej kan starte en positiv proces ikke mindst omkring udvidelsen, fordi det er her, den store historiske opgave ligger, og det er her, vi har en mulighed for at påvirke processen og sige til de andre lande, at denne her sag skal være i orden, at hele Østeuropa, også Rumænien og Bulgarien, også de fattige lande, skal have et reelt perspektiv i den her traktat, før vi siger ja.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Til hr. Holger K. Nielsen vil jeg blot sige: Gid det var sådan, at hr. Keld Albrechtsen baserede sig på undertegnede fortolkninger af Amsterdamtraktaten. Men sådan er det ikke, nej, hr. Keld Albrechtsen baserer sig på hr. Keld Albrechtsens fortolkninger af undertegnede fortolkninger af Amsterdamtraktaten, og så går det galt. Jeg kan ikke genkende de fortolkninger, som hr. Keld Albrechtsen kommer med af undertegnede fortolkninger af Amsterdamtraktaten.

Derfor må jeg for anden gang i dag sige, at jeg ikke synes, det er rimeligt, når man ikke er taler, at ens tidligere indlæg udlægges på en måde, som man ikke selv kan genkende.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Hr. Holger K. Nielsen sagde, at af og til så skal man slås for det, man tror på, og det er jeg fuldstændig enig med hr. Holger K. Nielsen i; men det, der er det virkelige problem, er, at hr. Holger K. Nielsen slås for noget, han ikke tror på, altså Amsterdamtraktaten.

For i alle de debatter, hvor vi har forsøgt at få SF frem og sige, hvad vi så skal sætte i stedet for Amsterdamtraktaten, hvad der er SF's bud, hvis vi stadig væk skal arbejde i retning af at få udvidelsen på plads, har hr. Holger K. Nielsen sagt, at det ikke var hans opgave at komme med et bud på det. Så jeg kan ikke komme til anden konklusion, end at hr. Holger K. Nielsen

kun er ude på at forhindre det, som alle andre vurderer er det rigtige bud på, hvordan udvidelsen kan gennemføres.

Jeg er fuldstændig enig med fru Elisabeth Arnold i, at hvis Amsterdamtraktaten falder, så stopper udvidelsesprocessen også, uanset hvad der besluttet på topmødet den 12.-13. december, og det er det, vi spiller om, hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Holger K. Nielsen siger, at man skal slås for det, man tror på. Men hr. Holger K. Nielsen tror på udvidelsen – det har vi hørt i dag – og derfor vil hr. Holger K. Nielsen anbefale et nej til Amsterdamtraktaten, som er den basis, hvorpå udvidelsen bygges. Det giver ikke mening. Derfor er jeg spændt på at høre hr. Holger K. Niensens svar til hr. Kent Kirk.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Holger K. Nielsen. Og så agter jeg at gå videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen fru Elisabeth Arnold, vi er jo ikke enige om præmisserne for det her. Det er sådan blevet en gængs opfattelse i det politiske establishment her i Danmark, at Amsterdamtraktaten er en forudsætning for udvidelsen. Det er den præmis, jeg anfægter. Det gør jeg. Jeg mener, den er forkert, og jeg mener også, jeg har belæg for det hos adskillige af de kloge mennesker ude omkring i verden og Europa, der snakker om de her ting. Jeg anfægter den præmis. Jeg mener ikke, at der er den tætte sammenhæng mellem Amsterdamtraktaten og udvidelsen. Jeg mener ikke, at udvidelsen går i stå, fordi man siger nej til Amsterdamtraktaten. Det er min præmis. Den er vi så uenige om. Sådan er det.

Har jeg så ikke noget at sætte i stedet for? Jo, SF vedtog på sit landsmøde en langsigtet politik – jeg skal gerne læse den op for både hr. Kent Kirk og fru Elisabeth Arnold en dag – og det, vi går efter, er naturligvis at få en genforhandling, så man får en udvidelsesstrategi, så EU under denne her traktat kan optage alle de øst- og centraleuropæiske lande. Det, vi siger, er, at arbejdet skal gøres færdigt. Vi skal have en traktat, hvor udvidelsesperspektivet er reelt defineret ud fra en sikkerhedspolitik, og som kan omfatte alle de lande, der vil være med.

Problemet er – som vi var inde på tidligere i dag – at vel kan man da starte udvidelsesforhandlingerne med alle ansøgerlandene, men man kan ikke afslutte dem under denne traktat. Så jeg synes rent faktisk, at fru Elisabeth Arnold og hr. Kent Kirk har et problem.

Elisabeth Arnold (RV):

Ja, formanden har forbudt mig at tage flere korte bemærkninger, men det er fristende lige at tage en sidste replik, og så kan hr. Holger K. Nielsen jo tage korte bemærkninger til min tale, hvis han vil.

Det er jo påfaldende, at mens en del af modstanderne mod Amsterdamtraktaten siger, der er for meget Union, kan jeg forstå på hr. Holger K. Nielsen, at hans baggrund for at sige nej til Amsterdamtraktaten er, at der er for lidt Union: den skal være større, der skal være muligheder for at få hele udvidelsen på én gang. Det er det, der er sagen; men o.k., det kan vi diskutere videre, når min ordførelse er slut.

Jeg kan konstatere, at vi igen har en bred debat om EU her i Folketinget, igen for en nærmest tom sal og igen for en næsten tom presseloge – der er dog enkelte refærdige til stede, som er vågne, ja – og igen for sparsomt besatte tilhørerpladser, men det skal jo ikke beskæmme dem, som faktisk er mødt op. Det synes jeg er imponerende. Og dog er det vores generations største opgave, det er det suverænt vigtigste spørgsmål i dagens Europa, vi diskuterer.

Meningsmålinger i Danmark viser, at en del af befolkningen siger ja, en del siger nej, og en meget, meget stor del af befolkningen aner ikke, hvad de skal mene om EU-spørgsmålet, om Amsterdamtraktaten og om udvidelsen. Befolkningens viden om EU er sparsom, interessen for EU er minimal, og troen på, at EU-spørgsmål har nogen betydning for vores dagligdag, er overhovedet ikke til stede.

Der var et rundspørge for nogen tid siden, hvor et mikrofonhold gik rundt og spurgte tilfældige mennesker på gaden: Hvad betyder EU for dig? Der var overhovedet ikke nogen, der kunne finde noget som helst svar på, at EU havde haft nogen som helst praktisk indflydelse på nogen kendte forhold i deres dagligdag. Der er altså ikke megen interesse for EU-spørgsmål i den danske offentlighed. Det er de vilkår, vi er oppe imod i den danske EU-debat.

Vores generations største opgave og det vigtigste spørgsmål i dagens Europa er at hele Europa, at genforene eller forene Europa. Det er

at lave en slags forebyggende arbejde mod kommende konflikter. Europa har et kæmpe ansvar. To gange tidligere i dette århundrede har lokale europæiske konflikter kastet hele verden ud i ødelæggende krige. Det må ikke gentage sig, og det er det, det hele handler om. Tænk, at der er nogen, der kan være i tvivl om det.

Der er et massivt flertal her i Folketinget for at fortsætte samarbejdet, for at udvide EU med de nye demokratier og for at sige ja til Amsterdamtraktaten. Det står i kontrast til, at den danske befolkning interesserer sig meget lidt for EU-spørgsmål og også er meget i tvivl om, hvorvidt det er værd at fortsætte.

Den danske befolkning får mulighed for at stemme om Amsterdamtraktaten den 28. maj næste år, og det er selvfølgelig et problem, eller det er en mulighed, som de partier herinde i Folketinget, der anbefaler et nej, allerede nu må arbejde med. Hvad vil de foreslå? Hvilke løsningsmodeller for Danmark i Europa vil de præsentere, hvis det igen bliver et nej, som det gjorde i 1992?

Dengang tog SF jo flot medansvar for resultatet og sagde: Vi har et forslag til, hvordan løsningen kan være for Danmarks placering fremover i EU. Vi var i Det Radikale Venstre glade for, at der var nogen, der tog på sig at udarbejde den løsningsmodel. Vi synes, at SF på det tidspunkt i det forhold gjorde et utrolig flot stykke politisk benarbejde og viste et stort politisk mod, og vi er meget kedede af, at SF er blevet bange for sin egen skygge efter forhandlingerne i 1992 og 1993.

I Det Radikale Venstre mener vi, at Danmarks plads er lige midt i det europæiske samarbejde med al den tummel, med de glæder og sorger, det bøvl og den begejstring, dette medfører. Vi har ikke noget ønske om at holde os udenfor, vi ønsker at være med og påvirke samarbejdet – og vi ved, at Danmark har mulighed for at påvirke det. Vi har noget at komme med, vi har noget at byde på. Vi har masser af traditioner, masser af gode folk og masser af ideer og visioner om et fremtidigt europæisk samarbejde. Vi er jo også placeret et sted på Europakortet, hvor vi netop er porten til Østeuropa, porten til de baltiske lande, og derfor er det helt naturligt, at Danmark er med i det.

Når jeg har sagt det med det manglende folkelige engagement i EU-sagen og har konstateret den ringe interesse fra offentligheden og fra

Folketingets egne medlemmer for at deltage i disse debatter, så vil jeg samtidig rette en tak til både statsministeren og udenrigsministeren for deres aldrig svigtende engagement i denne meget vigtige side af dansk politik.

Jeg vil også gerne rette en tak til Venstres formand, hr. Uffe Ellemann-Jensen – selv om Venstres ordfører lige er gået ud et øjeblik. Jeg synes, det er flot, at en oppositionsleder siger rent ud, at spørgsmålet om Amsterdamtraktaten er vigtigere end noget som helst andet i dansk politik. Jeg synes, det er bemærkelsesværdig klart, præcist og uegennyttigt af en oppositionsleder at sige sådan. Det synes jeg også der skal komme en kommentar til fra Folketingets side.

Udenrigsministerens og statsministerens besvarelser gav selvfølgelig mange detaljer om udvidelsesprocessens mange faser og de hensyn, der skal tages til alle de forskellige ønsker og alle de behov for hjælp, der er i ansøgerlandene. Der er ingen grund til, at jeg gentager dem her.

Det Radikale Venstre er enig i, at alle landene bør starte på forhandlingerne samtidig. Hvis ikke de gør det, vil der komme skuffelse, frustration, og der vil ske en sortering, som flere andre ordførere har været inde på før mig. Nogle vil føle sig ladt tilbage på perronen, mens toget kører videre uden dem.

Det vil medføre en opbremsning af reformerne, og der vil komme en tilbageholdenhed med at investere i de lande, der bliver stemplet som uegnede til at deltage, og det vil i sig selv starte en nedadgående ond spiral. Dårlig økonomi og manglende udenlandske investeringer vil betyde manglende muligheder for at gennemføre økonomiske reformer, og til sidst vil der måske, hvis vi er rigtig uheldige, ske en svækkelse af det nye demokrati, der er i de pågældende lande, fordi befolkningen vil sige til deres valgte ledere: I har lovet os fremgang, I har lovet os medlemskab, I har lovet os reformer; hvorfor sker der ikke noget?

I har ikke været vores tillid værdig; der kan komme politiske uroligheder i de pågældende lande. Så ikke mindst af hensyn til de valgte politikere i de pågældende lande er det vigtigt, at vi fra dansk side erklærer vores støtte til deres proces for optagelse i EU.

Jeg synes også, det er en flot støtte til den samtidige startproces, vi har fået fra Europa-Parlamentet, og det er kun noget, der kan trække i den rigtige retning. Det er i hvert fald

noget, man kan mærke sig, at det er det eneste folkevalgte organ i EU-systemet, som har udtalt den støtte til, at alle lande starter samtidig.

Af disse grunde skal Danmark presse på, som vi allerede har gjort indtil nu, for at holde alle lande fast i udvidelsesprocessen, alle ansøgerlande, og støtte alle de lande, som ønsker at blive medlemmer, også bilateralt, og, hvis det ikke lykkes at få alle lande til at starte samtidig, så ikke svække vores egen bilaterale bistand til de lande, som ønsker at være med. Vi kan gøre meget, især over for de mindre lande, især over for de baltiske lande, som ikke er store mastodoner, men som med få midler kan blive hjulpet et væsentligt skridt frem i reformprocessen.

Vi skal opmuntre dem til at blive ved, have kontakt til deres politikere, have kontakt til deres folkelige organisationer, så de er klar over, at der er nogle, der holder med dem, og at der er nogle, der vil tale deres sag i de forskellige organisationer, kort sagt inddrage dem i kredsen af lande, som er med, af lande, som er velkomne i det europæiske samarbejde. Netop ved at være aktive over for alle ansøgerlande, især over for Baltikum, kan vi være med til at signalere, at også lande, der ikke bliver medlemmer med det samme, kan få en plads og en god økonomisk og en god velfærdsmæssig udvikling i det hele taget.

Til sidst vil jeg sige, at det ofte næsten er for meget, de enorme forventninger, som de øst- og centraleuropæiske demokratier stiller til medlemskab af EU. Jeg mener, det er rimeligt af dem at stille forventninger, men forventningerne er så store, at de næsten ikke kan leves op til. Det er utrolig svært for EU at opfylde alle de forventninger, der kommer fra de øst- og centraleuropæiske demokratier. Det kan godt en gang imellem være belastende, at det er EU, der skal løse alle deres problemer. Det bør også være en af vores opgaver at sige til de nye ansøgerlande, at det også er dem selv, der i meget høj grad har den opgave på sig at fremme den integration og fremme de reformer, som skal til for at blive medlem af EU. Man kan også have et godt liv uden for EU, skal vi også sige. Der er jo dog både Norge og Schweiz og andre lande, som har afslået at være med i EU, og de er ikke just nødlidende af den grund.

Noget tyder på, at Danmark kan opnå noget stadig væk på det topmøde, der kommer om et par dage, og jeg vil blot til slut sige, at jeg vil ønske regeringen god arbejdslyst til topmødet og anbefale ministrene at bide sig fast i bord-

kanten for at opnå det allerbedst mulige her i siste øjeblik, inden topmødet løber af stabelen.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg er nødt til at bede om en kort bemærkning, for ud over alt det, vi havde forventet at fru Elisabeth Arnold ville sige, sagde hun også noget andet. Hun sagde nemlig, at Amsterdamtraktaten var så vigtig for, at vi skulle forhindre en gentagelse af Første og Anden Verdenskrig, som var så forfærdelige her i Europa. Og så er jeg altså nødt til at spørge: Er det repræsentanten for Det Radikale Venstre, der nu står og siger, at det er helt fint, at vi har udenrigs- og sikkerhedspolitik puttet ind i EU, som altså kan være med til at undergrave NATO-samarbejdet, som kan være med til at ødelægge det gode arbejde, som den nuværende udenrigsminister på nuværende tidspunkt er formand for, nemlig OSCE, og være med til totalt at undergrave de undtagelser, som Det Radikale Venstre var talsmand for der skulle komme til Maastrichttraktaten, nemlig på det forsvarsmæssige og sikkerhedspolitiske område?

Det er jo det, fru Elisabeth Arnold rent faktisk sagde, hvis det virkelig skulle stå til troende, at EU skulle være med til at forhindre, at der kom en krig i Europa.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne sige hjertelig tak til fru Annette Just, fordi hun stillede mig det spørgsmål. Det er et dejligt spørgsmål at få for en radikal.

Jeg vil blot sige, at for os er krig ikke noget, der kan forebygges med oprustning og med forsvarsalliancer. Det er noget, der forebygges ved at mindske spændingerne i verden, ved at mindske de sociale forskelle, de økonomiske forskelle, ved at sørge for et tæt, forpligtende politisk samarbejde mellem alle de stater, som kunne tænkes at ryge i totterne på hinanden.

Annette Just (FP):

Så er jeg også nødt til at starte med at give en kommentar til den sidste taler og sige til fru Elisabeth Arnold, at selvfølgelig er det en del af det, den økonomiske sikkerhed, men det er ikke det, der står beskrevet i Amsterdamtraktaten. Det er rent faktisk, at der også skal kunne være en militær sikkerhedsdimension i EU, og det er derfor bl.a. – blandt meget andet – at Fremskridtspartiet er lodret modstander af det.

Men lad mig gå videre med det, som forespørgslen handler om, og takke statsministeren for den glimrende tale, han holdt, hvor han talte om Amsterdamtraktaten og han talte om miljø- og beskæftigelses- og forbrugerpolitik, som intet har med udvidelsen at gøre, men som alligevel kom frem, og det var jo utroligt, i betragtning af at forespørgslen handler om udvidelsesprojektet. Selv statsministeren kom ind på – som sædvanlig, er jeg lige ved at sige »dette, det store fredens projekt for et udelte Europa«.

Nu vil jeg sige, at det er jo dejlig nemt at tage store ord i sin mund, og det er pragtfuldt at stille sig op på en bro med alle de store elefanter og sige: Ih, hvor vi gungrer. Men der er ikke meget i det, når man ser på, hvad det er, bl.a. regeringspartierne, De Konservative og Venstre er med til at fremsætte et forslag til vedtagelse om, for det går direkte til den tidligere dagsorden nr. D 101 under forespørgsel nr. F 50, som sagde, hvad det var, statsministeren skulle tage ned til Amsterdam og få igennem. Man må så konstatere, at det gjorde han sådan set ikke. Han kom tilbage med, som han nu igen forklarede, miljø- og beskæftigelses- og forbrugerpolitik, men ikke særlig meget om udvidelse.

Derfor står vi en gang til med en forespørgsel, hvor vi skal have en vedtagelse, og så vil man gentage, at det måske var en idé, at vi fik udvidelsen sat på dagsordenen. Svaret er så fra statsministeren: Jamen vi har fået Amsterdamtraktaten, og dér står skam en hel halv side om udvidelse. Og så kan vi bagefter konstatere, at der er en masse ting, der mangler. Men det synes statsministeren stadig væk er et fantastisk fredens projekt for et udelte Europa. Jeg ved ikke, om statsministeren er opmærksom på, at Europa er altså også mere end EU. Europa er også mere end EU og de ansøgerlande, der er på nuværende tidspunkt. Europa er et større område. Det er rent faktisk et kontinent.

Så den holder ikke helt stik. Samarbejdet om fred og velstand, ja, hvis man tager den økonomiske fred, så er det fuldstændig rigtigt, men jeg håber stadig væk – man har jo lov til at blive ved med at være lidt naiv og tro og håbe – at både statsministeren og udenrigsministeren vil sikre, at udenrigs- og sikkerhedspolitik ikke bliver puttet over i EU, og at udenrigs- og sikkerhedspolitik bliver ved med at være et nationalt og et NATO-område, for det er altså dér – hvis vi skal bruge krudt og kugler; hvis det skal blive nødvendigt på et tidspunkt i en given situation – det vil være fornuftigt at finde det.

Jeg vil godt sige tak til udenrigsministeren, for det var en utrolig positiv gennemgang af, hvad der rent faktisk er sket, og vel nok den mest saglige besvarelse af en forespørgsel, jeg har hørt længe. Men én ting er udvidelsen og én ting er, hvad man fandt frem til i Amsterdam. Noget andet er, hvad man skulle have fundet frem til ved regeringskonferencen, og det var jo langt mere. Det var nemlig at få EU gjort parat til at kunne lave den udvidelse. Det kan man jo ikke. Det erkender alle. Der er meget, der skal gøres i EU, før man kan gå i gang med udvidelsen. Man har ikke fået klaret de økonomiske tilstande, man har ikke fået klaret problemerne med strukturfondene, man har ikke fået klaret problemerne med landbrugsfondene. Det gjorde man meget snildt. Man sagde bare: Det må vente til lidt senere, når vi er enige om alt det andet.

Jeg ved ikke rigtig, hvad det er, man er blevet så frygtelig meget enige om. Man er ikke blevet enige om de institutionelle ændringer. Man er ikke blevet enige om stemmевægten. Man er ikke blevet enige om kommissærproblematikken. Man er ikke blevet enige om, hvor mange der skal være med i Europa-Parlamentet, når vi får udvidet. Så enigheden kan rent faktisk ligge på et meget lille sted.

Og hvad er det så, man går ud og siger til de her lande, som jeg er hundrede procent enig i at vi bør give en chance?

Siger man: Vener, hør nu her, I skal klare de her krav, og vi skal samtidig i EU klare vores del af kravene? Næh, det gør man ikke. Man siger, at vi vil gerne sikre, at alle kommer i gang med det samme, og så må de i øvrigt lidt seje deres egen sø. Dér er jeg meget enig med regeringen. Selvfølgelig skal vi prøve at få dem alle sammen med med det samme, og så skal de kunne klare kravene så hurtigt, som det er muligt, og kunne blive optaget i den takt, de bliver parat.

Men EU skal, jeg er lige ved at sige pokkerme, også gøre sin del af arbejdet. Vi skal få åbnet, så der bliver en reel frihandel med alle de lande, ikke noget med alle de kvoter, som vi har set hen ad vejen. Jeg ved godt, at vi har været enige om, at kvoterne skal hæves, og vi har været enige om i Danmark, i dansk politik, at der skal være så meget frihandel som muligt. Men det er ikke kommet igennem, og det er selvfølgelig en ganske forfærdelig ting, for der-ved giver man ikke de lande en mulighed, man

giver dem ikke en ærlig chance for selv at arbejde sig økonomisk op, så de har en chance.

Dernæst skal EU altså til at tage sig sammen, og vi skal gå grundigt ned i strukturfondene, så det bliver en reel reform, og så man ikke hele tiden lader sig presse ud af, at Spanien ikke vil sige ja, hvis ikke de får lov til at få lidt ekstra tilskud til det ene eller det andet, eller at Grækenland ikke vil sige ja, hvis tyrkerne overhovedet får lov til at komme til et enkelt møde, eller hvad det nu end er af pressionsmidler, man bruger hele tiden. De bliver brugt hele tiden, og vi ved det, men regeringen skal klare det ordentligt og reelt set fint. Nu skal vi have orden i økonomien i EU. Alternativt kan det slet ikke lade sig gøre, hele det store projekt, som hedder at få lavet et økonomisk frihandelsområde i Europa.

Landbrugsreformen har vi talt om år ud og år ind, og hver evig eneste gang er alt, hvad vi får ud af det, en ny måde at give alternative tilskud på. Det sidste forslag fra Kommissionen har jo også været, at man nu kan fjerne en stor del af landbrugsstøtten og give den som socialstøtte til de stakkels landmænd, når de ikke kan få lov til at tjene penge. Det er det mest tåbelige, noget menneske nogen sinde har hørt, og enhver, der har haft med et ordentligt stykke arbejde at gøre, vil erkende, at det er ikke en måde at behandle mennesker på, der laver et regulært stykke arbejde ved at producere fødevarer, noget så basalt som at producere fødevarer, at de bliver betalt med almisser i stedet for at kunne sælge deres varer til en ordentlig og fair pris.

Derfor har vi også fremsat dette forslag til vedtagelse. De to første linjer siger, at vi konstaterer, at regeringen fortsat arbejder på, at alle ansøgerlandene er med fra start i udvidelsesforhandlingerne. Jamen det er da naturligt. Hele regeringens forslag går ud på at gentage det, som man i øvrigt også var enige om for over et halvt år siden, og så sker der ikke mere ved det. Men Fremskridtspartiet ønsker, at vi også skal have andre ting med, som giver et skridt fremad, og som viser, i hvilken retning regeringen skal gå, og at den ikke bare skal stå i stampe.

Derfor mener jeg, at Fremskridtspartiet egentlig talte ikke vil have noget imod det forslag til vedtagelse, som er fremsat fra hr. Ove Fichs side, idet der intet nyt står i det, men det er indholdsløst. Vi vil absolut anbefale, at regeringen har mandsmod og hjerte nok til at se fremad, til at se på, hvordan vi udvikler EU til

at blive et europæisk økonomisk fællesskab igen med et indre marked, der kan komme til at fungere, og det er jo, sagt på en anden måde, det samme som at få rullet Unionen tilbage, således at den kan være parat til de nye demokratiske lande.

Keld Albrechtsen (EL):

Enhedslisten vil opfordre befolkningerne i de østeuropæiske lande til at sige nej tak til EU-medlemskabet, dels fordi vi mener, at prisen for EU-medlemskabet i de pågældende lande vil være meget høj i form af en voksende social ulighed, og dels fordi den nuværende udvidelsesproces, sådan som den gribes an, vil føre til den værst tænkelige situation, nemlig en ny deling af Europa.

Der vil skabes et sølvtæppe ned langs Polens og Tjekkiet's østgrænser, og den gamle tjekkoslovakiske republik vil nu ikke alene blive delt i to selvstændige lande, men de vil komme til at ligge på hver sin side af dette sølvtæppe. Det er et tragisk resultat på baggrund af de enestående muligheder for et helt, udelst og åbent Europa, som opstod efter Murens fald. Det topmøde, som nu kommer til at foregå i weekenden, bliver manifestationen af de forspildte muligheder i Europa.

Udviklingen går i dag meget klart i retning af at skabe det, som i Tyskland betegnes som Kerneuropa, hvor de gamle EU-lande med Frankrig og Tyskland i spidsen nu voldsomt fremskynder unionsudviklingen og skaber en union, hvorfra de agter at bestyre resten af Europa opdelt i forskellige divisioner: Et Kerneuropa i centrum for magten, et Nordeuropa, som uden tvivl og forhåbentlig da vil frigøre sig fra denne union, og så nogle lande i Østeuropa, som man nu vil underlægge sig.

Disse stater i Kerneuropa med Frankrig og Tyskland i spidsen stiler nu mod skabelsen af en EU-føderation, begyndelsen til en regulær EU-forbundsstat. Det tyske socialdemokratiske formand, Oscar Lafontaine, gav ifølge presseferatet under bragende bifald på SPD's landsmøde signalet for tysk politik i den kommende tid. Han sagde, og jeg citerer fra B.T. den 4. december:

»Vi har brug for en europæisering af det politiske liv og en europæisering af den sociale og økonomiske orden, der snarest leder os frem til en egentlig europæisk regering.«

Det sagde altså Lafontaine, det tyske socialdemokratiske formand, som mener, at indførelsen

af euroen, den fælles mønt, gør det nødvendigt at skabe en sådan fælles EU-regering.

Det er et synspunkt, som også de franske socialdemokrater med Jospinregeringen i spidsen tidligere har indtaget. Vi ser altså, hvordan de franske og tyske socialdemokratier nu forsøger at overhale den gamle kansler Kohl i unionsiver, og de stiller nu fuldstændig stjerneklart sammen med Kohl mod at etablere dette Kerneuropa bygget op omkring Amsterdamtraktaten, den fælles mønt og en begrænset udvidelse. Det vil være dybt tragisk for Europa, hvis denne udvikling får lov til at fortsætte, og hvis man fra dansk side bare passivt godkender resultatet af et topmøde, der leder til en videreførelse i den retning.

Lad os se på det værst tænkelige tilfælde, som jo desværre godt kan komme til at blive virkelighed, nemlig det tilfælde, hvor både euroen og Amsterdamtraktaten bliver en realitet. Nu tror jeg nok, at den danske befolkning, når vi får debatten ført til bunds, vil stoppe Amsterdamtraktaten, men lad os nu alligevel forestille os det, som jeg vil kalde det værst tænkelige scenario, nemlig euroen plus Amsterdamtraktaten.

I så fald kan unionsudviklingen ikke længere stoppes, og i så fald er der intet, der kan bremse unionsplanerne, sådan som de lægges frem fra de tyske socialdemokraters side. Så vil magten komme til at ligge hos EU-Kommissionen og de lande, som indgår i det såkaldte Euro-råd, som man nu vil forsøge at tvinge Danmark til at godkende på det kommende topmøde.

Europa sættes under kernelandenes bestyrelse. Jeg er da ikke i tvivl om, at den danske regering vil klamre sig til bordkanten – jeg tror, det var det udtryk, som fru Elisabeth Arnold meget præcist kom til at anvende – og forsøge at fastholde en lille smule indflydelse for Danmark og de andre såkaldte uden for-lande. Vi har allerede fået den ære at blive betegnet som et uden for-land, og det synes jeg egentlig vi skal være glade for, altså at være udenfor.

De danske bestræbelser vil åbenlyst ikke nytte, for som magtforholdene nu ligger i Unionen, og med den linje, som også fremføres af den britiske socialdemokratiske regering, som helt har glemt, hvem der egentlig har valgt dem, og som fører en politik, som uden tvivl et stort flertal af den britiske befolkning væmmes ved, kan det kun gå i én retning med udviklingen i Unionen i øjeblikket, sådan som de regeringer er sammensat.

Det betyder, at lande som Danmark og Sverige og også England selv, som er de såkaldte uden for-lande, vil komme til at sidde nederst ved bordet i et hjørne, og nogle af møderne får de ikke engang lov at deltage i, nemlig euro-møderne. Det er ganske tydeligt, at Frankrig og Tyskland ikke vil høre på mere vrøvl fra folk, der kritiserer Unionen, eller som har undtagelser eller ønsker særlige arrangementer.

I den forbindelse synes jeg, det var meget pudsigt, at der var et forslag her under debatten om, at eurolande ikke måtte få penge fra Samhørighedsfonden. Jeg forstår da godt forslaget, men hvis man stiller sådan et forslag, tror jeg nok, det vil blive opfattet som noget af en joke nede i Unionen: at de, der har magten, ikke skulle have pengene. Jeg tror ærligt talt, de ville have vanskeligt ved at forstå det. Det er jo dem, der sidder på kassen, og de har altid så rigeligt været de første til at tage af den, så det er nok et vanskeligt forslag at komme igennem med.

Den danske regering fører altså i øjeblikket en tabende kamp i EU. Amsterdamtraktaten er et enestående eksempel på det – eurohistorien er også et eksempel – og nu kommer så den danske regerings forestående nederlag i spørgsmålet om udvidelsen. Man tilsminker beslutningen, og man opfører symbolske skuespil, hvor alle landene indbydes, så deres statsministre kan stå ved siden af hinanden og blive fotograferet i fællesskab. Men den reelle beslutning er jo truffet, nemlig at der kun bliver optaget disse fem lande og eventuelt Cypern, hvis ellers det spørgsmål kan løses.

Man vil komme plaster på såret og sukker på den bitre pille osv. osv., og man vil komme med lange og flotte erklæringer, men kendsgerningen er, at Tyskland, Frankrig og så galt England, har jeg forstået, simpelt hen ikke vil acceptere optagelsen af flere lande end de fem.

Derfor synes jeg, man fra dansk side skal vende sig imod det, der bliver besluttet, og sige, at dette er værre end ingen udvidelse. Hellere ingen udvidelse end en udvidelse, som deler Europa og skaber nye skel, og det er baggrunden for det forslag til vedtagelse, som Enhedslisten har fremsat, nemlig at vi må erkende, at det udvidelsesprojekt, som den danske regering har kæmpet uhyre energisk for, ikke kan lade sig gøre.

Det kan ikke gennemføres, sådan som den europæiske virkelighed ser ud, og som en Oscar Lafontaine definerer det tyske socialdemokratiske placering, for her er det magten, det drejer sig

om. Disse lande går efter magt, og så kan det ikke lade sig gøre, for vi kan ikke på én gang have et Kerneuropa bygget op omkring unions- og forbundsstatsperspektivet og så samtidig få alle europæiske lande med på lige fod. Enhver kan jo på forhånd indse, at det ikke kan lade sig gøre.

Enten indbyder man alle de europæiske lande inklusive, som hr. Ove Fich også var inde på, Ukraine og Rusland til at deltage i et fællesskab, eller også accepterer man den udvikling, som nu er i gang, hvor det bliver Kerneuropa, der kommer til at danne bestyrelse, og de andre uden for-lande, der kommer til at sidde og klamre sig til bordkanten uden at have noget at skulle have sagt.

Så synes jeg, det er bedre, at vi tager konsekvensen og melder til Frankrig og Tyskland, at så er det deres union, det er ikke vores union, og så siger vi farvel og tak. Det synes jeg egentlig var en flottere og mere værdig måde at gå ind i debatten på. Vi kan jo ikke tvinge det tyske socialdemokrati til at have en anden opfattelse, men vi kan til gengæld træffe vores selvstændige valg her i Danmark.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Hellere ingen udvidelse end en udvidelse, der deler Europa. Sådan sagde hr. Keld Albrechtsen, og det leder mig til spørgsmålet: Hvad er så en tilstrækkelig udvidelse for hr. Keld Albrechtsen? Hvilke lande skal med? Skal det være de elleve ansøgerlande, Rusland, Ukraine, Balkanlandene? Hvad er grænsen? Hvor mange skal der til, før hr. Keld Albrechtsen en dag vil sige ja til en udvidelse af EU? Jeg vil gerne have, at hr. Keld Albrechtsen giver et svar, der ligger inden for realismens rammer, men jeg vil meget gerne høre det svar.

Jeg er i øvrigt lidt overrasket over, at hr. Keld Albrechtsen ikke vil lukke de fattige lande ind i de riges klub. Jeg har tit hørt, at det skulle være et problem, men jeg havde ikke troet, at et parti, som siger, at de er til venstre for midten, ville indtage denne holdning.

Det andet spørgsmål, jeg har, er: Sæt nu hr. Keld Albrechtsen ikke får sin vilje, og det lykkes for den danske regering at komme igennem med forhandlinger, som betyder, at vi om nogle få år står i en situation, hvor vi skal ratificere optagelsen af nogle af de central- og østeuropæiske lande. Vil Enhedslisten så stemme for eller imod ratifikationen af optagelsen?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg kan sige som svar til hr. Fich, at med den politik, som Frankrig og Tyskland i dag fører, og hvor deres hovedmålsætning er at opbygge en stadig snævrere union og samle magten i kernen af EU, kan det ikke lade sig gøre samtidig at skabe et helt Europa. Derfor er strategien med en udvidelse af EU i dag en forkert politik, som ikke kan lade sig gøre, i hvert fald ikke, hvis man vil fastholde ideen om et helt og udelte Europa, og derfor må man vælge en anden vej.

Det er derfor, Enhedslisten foreslår, at man så helt dropper udvidelsesforhandlingerne, da de nu er kørt i vasken, og i stedet indbyder alle de europæiske lande, og – for at besvare hr. Ove Fichs spørgsmål om hvilke lande – det vil sige også Rusland og Ukraine, til et samarbejde om samhandel, miljø og økonomisk udligning til de fattigste lande, hvor behovet er størst, og ikke som EU-Kommissionen, der vil give dem, der har mindst problemer, de fleste penge.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, hr. Albrechtsen havde nogle rigtige betragtninger om modsætningen mellem, at der skabes en union og en udvidelse af EU. Det er en modsætning mellem det, man kalder integration i bredden og i dybden. Der ligger en helt klar modsætning her.

Jeg er også enig i, at der hos mange europæiske partier og stærke politiske kræfter ligger reelle ønsker om at få en union i en forstand, som vi ikke kan lide her i Danmark. Men jeg vil spørge hr. Albrechtsen, om man ikke godt kunne vende det om og sige, at hvis vi får udvidelsen så hurtigt som muligt, er det den mest sikre forhindring for, at unionsudviklingen kommer i gang i EU.

Hvis vi sætter en dagsorden, som siger, at udvidelsen er det vigtigste, og at integrationen i bredden er den vigtigste, vel vidende at hvis vi får så mange nye lande med, bliver Oscar Lafontaines og andres ideer i realiteten luftkasteller, der ikke har nogen mulighed for at blive realiseret, kunne det så ikke være et argument for Enhedslisten for at støtte en udvidelse i stedet for at gå imod den?

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Er det forbigået hr. Keld Albrechtsens opmærksomhed, at EU faktisk har partnerskabsaftaler

med Rusland og Ukraine? Det var jo det, de ønskede. Det er svært at indbyde dem til at blive medlemmer af EU, når de ikke selv ønsker det. Det vil jeg gerne have en lidt nærmere belysning af, og jeg skal fortsætte med at spørge: Der er mere i Europa end Rusland og Ukraine. Skal Serbien også indbydes, og hvad med de andre europæiske lande?

Så vil jeg henlede hr. Keld Albrechtsens opmærksomhed på, at jeg faktisk stillede et spørgsmål nummer to: Sæt det nu alligevel lykkes os at få forhandlet et medlemskab med en række lande i Central- og Østeuropa og vi her om nogle få år i Folketinget skal ratificere optagelsen. Vil Enhedslisten så stemme for eller imod, selv om Rusland ikke er blandt de pågældende lande?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Til hr. Holger K. Nielsen vil jeg sige, at hvis alle de 10 ansøgerlande kunne blive optaget, ville det naturligvis gøre et stærkt indtryk på mig og fuldstændig ændre forudsætningerne for Enhedslistens argumentation, ingen tvivl om det. Men det projekt har de store lande jo nedlagt veto imod, og det er den diskussion, vi er inde i, for de store lande ønsker et andet projekt. De ønsker deres unionsprojekt, og derfor befinder den danske regering sig i fantasiens rige og ikke i virkeligheden og inden for de muligheder, den rummer. Det er årsagen til, at Enhedslisten arbejder på at finde en anden vej frem for et europæisk samarbejde.

Så vil jeg sige til hr. Ove Fich, at hr. Ove Fich kender godt svaret, men jeg skal gentage det: Hvis det ved folkeafstemning i et østeuropæisk land besluttes, at man gerne vil være med i EU, og hvis der ikke i forbindelse med en optagelsestraktat foretages institutionelle ændringer af f.eks. stemmевægtene, vil Enhedslisten tage dette til efterretning og stemme for en ratifikation.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er meget glad for den indrømmelse, der kom her fra Enhedslisten. Hvis alle 10 lande kunne komme med, og hvis der var et reelt perspektiv for dem, ville sagen altså stille sig helt anderledes for Enhedslisten.

Jeg er også helt med på, at man kan opstille forskellige modeller for, hvordan det europæiske samarbejde kan skrues sammen. Men ville

der ikke være mere perspektiv for venstrefløjens i at tage udgangspunkt i det konkrete i stedet for at gå ind i sådanne mere eller mindre luftige modeller? Burde man ikke tage udgangspunkt i, at EU er her, og at de nye lande vil med i EU, og ud fra de præmisser slås for, at udvidelsen bliver så stor som mulig med henblik på at skabe en ny sikkerhedspolitik, og fordi det i virkeligheden er den bedste bremseklods for den union, både vi og Enhedslisten er imod?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil sige til hr. Holger K. Nielsen, at for det første kan det jo ikke lade sig gøre at få optaget alle de 10 lande, og for det andet kan det jo være, at nogle af dem rent faktisk ikke ønsker det, men vil følge Enhedslistens opfordring til at stemme imod medlemskab af EU, fordi det ikke er til gavn for deres befolkninger, ligesom det heller ikke er til gavn for den danske befolkning, at vi er medlem af EU.

Det kan jo være, at Danmark i løbet af få år forlader EU sammen med eventuelt Sverige og England netop som følge af den unionsudvikling, der er i gang under Frankrigs og Tysklands ledelse. Derfor er der mange andre muligheder, som jeg tror er mere realistiske, og en af de muligheder bygger på, at netop de nordeuropæiske lande, bl.a. med udgangspunkt i et dansk nej til Amsterdamtraktaten, kan påbegynde processen for udmeldelse af EU, så vi bliver helt frigjort fra Unionen og sammen med en lang række lande kan begynde at opbygge det alternativ, jeg har skitseret i vores forslag til vedtagelse.

Peter Duetoft (CD):

Jeg bliver altid så opstemt, når jeg hører hr. Keld Albrechtsen. For det første var det jo dejligt at få klart at vide, at man siger nej til Amsterdam for at kunne påbegynde udmeldelsesprocessen fra dansk side. Jeg tror, det vil undre nogen nogle steder, at det er det, et nej skal spændes for, men det er godt, at det bliver sagt.

For det andet bliver jeg altid så optimistisk, når jeg suger alle de negative scenarier om katastrofer, og hvad ved jeg, til mig. Jeg tænker ved mig selv, at stort set hver eneste gang, hr. Keld Albrechtsen siger, at Europa er ved at udvikle sig til en katastrofe, går udviklingen i den retning, jeg gerne vil have. Alt det med tættere samarbejde og stærkere bindinger til

hinanden og mere Union er jo netop det, jeg gerne vil have, så ih, hvor jeg egentlig håber, at Enhedslisten har ret i den analyse, for så går Europa i hvert fald den rigtige vej. At hr. Keld Albrechtsen så ikke bliver tilfreds, er der jo ikke noget at gøre ved, men Europa går i hvert fald i en retning, som er mere fornuftig end i retning mod det underlige, splittede Nationalisteuropa, Enhedslisten står for.

Jeg vil godt sige tak til udenrigsministeren og statsministeren for besvarelserne i dag, og jeg er også en af dem, der måske undrer sig en smule over, at debatten ikke er et tilløbsstykke. Men jeg trøster mig med, at journalisterne nok sidder oppe ved deres små højtalere og hører hele debatten, for så er det jo fint nok.

Det kunne være, at Folketingets Præsidium måske skulle overveje at gøre en EU-debat til en aftenforestilling i den forstand, at man jo ikke kan forlange, at der skal være fuldt på tilhørerpladserne på et tidspunkt, hvor alle mennesker er på deres arbejde. Det kunne godt være, at Folketingets arbejdsform i denne type debatter op mod afstemningen skulle være sådan, at man slog lidt på tromme for dem og sagde, at nu holder Folketinget faktisk møde på et tidspunkt, hvor almindelige mennesker også kan overvære det, fordi de har mulighed for at komme herind. I takt med at regeringen har fået flere i arbejde, er der også færre, der har tid til at sidde herinde og høre på debatterne, og det kunne være, vi skulle tage konsekvensen af det. Det er bare et forslag til Præsidiet, som vi kan vende tilbage til, for det kunne godt være, at en sådan arbejdstilrettelæggelse ville medføre, at der kom lidt flere mennesker herind.

Så skal jeg understrege, som jeg har gjort så mange gange før, at for CD er det politiske mål et samlet Europa. For os har det været drivkraften i vores tro på Fællesskabet. Det har såmænd ikke været, om vi fik mere frihandel og alle de andre forskellige ting, men de har været instrumenter for at nå hovedmålet, nemlig at der skulle være politisk stabilitet og fred i Europa. Vi tror stadig på den gamle tanke, der opstod efter Anden Verdenskrig, om, at man skal binde landene så tæt til hinanden, at de taler med hinanden i stedet for at slås med hinanden, og det er jo en kendsgerning, at først EF og nu EU har været en politisk succes. Vi har fået højere velstand, vi har fået stabile demokratier, og vi har haft et fredeligt Vesteuropa som følge af Europatanken.

Det er netop den indfaldsvinkel, der gør, at vi siger, at de instrumenter, der hjalp i Vesteuropa, kan selvfølgelig også hjælpe i Øst- og Centraleuropa. Det er derfor vores opfattelse, at åbningen mod øst er forudsætningen for en forsigtig fredelig udvikling i det samlede Europa, og vi er tilfredse med Amsterdamtraktaten. Vi ville gerne være gået videre på nogle områder, men vi kan bestemt med glæde stå bag den. Der er en række fremskridt, beskæftigelsen er kommet med, Europa i en mere dagligdags form er kommet ind, og alt det gør, at EU bliver mere jordnær i sit arbejde og kommer tættere på borgerne.

Men det, der måske er det allervigtigste for os med hensyn til Amsterdam – og her er jeg beklagevis uenig med den del af SF, som hr. Holger K. Nielsen repræsenterer – er, at Amsterdam er en kulisse for det, der er det helt centrale og helt væsentlige, nemlig åbningen mod øst. Hr. Holger K. Nielsen sagde for ikke så længe siden her fra talerstolen, at han var uenig i præmisserne, altså at Amsterdam skulle være forudsætningen for udvidelsen. Jeg respekterer, at hr. Holger K. Nielsen har den mening, men jeg synes ikke, han husker, hvordan historiens gang har været. Jeg synes, han glemmer, at i glæden og rusen og jubelen efter 1989, da Muren faldt, besluttede man på et EU-topmøde, at man ville åbne mod Øst- og Centraleuropa, men man gjorde åbningen betinget af, at der skete ændringer i Maastricht, altså at der skulle tages yderligere skridt.

Det kan godt være, at Amsterdam ikke er det ideelle på dette område. Men min påstand er, at hvis man ikke står ved Amsterdam og dermed det skridt, der blev vedtaget dengang, vil en række lande i EU sige, at så er forudsætningerne for åbningen mod Øst- og Centraleuropa faldet bort. Det handler ikke om jura, det handler om politik, det handler om, at nogle lande har opstillet nogle forudsætninger for at åbne mod Øst- og Centraleuropa.

Jeg mener ikke, det er nogen hemmelighed – og det tror jeg også hr. Holger K. Nielsen vil bekræfte – at der er steder i EU, ikke mindst i de sydeuropæiske lande, hvor lysten til at åbne mod Øst- og Centraleuropa har ændret sig til en ulyst, fordi man i de lande anser Nordafrika og Middelhavsområdet som det største sikkerhedsproblem. Det vil altså sige, at man med et nej til Amsterdam ruller tilbage og siger, at nu skal der startes forfra. Man vil stå i en anden politisk situation i Fællesskabet, end man gjør-

de efter Murens fald, nemlig i den situation, at man spørger: Skal vi overhovedet åbne mod Øst- og Centraleuropa? Man giver mulighed for en diskussion, som går i en negativ retning, og jeg mener, det ikke mindst på grund af vores placering i Europa ville være en katastrofe for Danmark, hvis det igen kom til en diskussion om Øst- og Centraleuropaåbningen og den sikkerhedspolitiske indfaldsvinkel. Deri er jeg enig med adskillige ordførere.

Hvis udviklingen pludselig blev rullet tilbage, så man sagde, at nu skulle vi rent sikkerhedspolitisk koncentrere os om et andet sted, ville det efter min mening være nationalegoistisk, hvis jeg må sige det sådan. Set fra et nordisk synspunkt, et dansk synspunkt, et svensk synspunkt, et finsk synspunkt, et tysk synspunkt ville det være en katastrofe, og det er det, CD frygter. Slår vi ikke til nu, siger vi ikke ja til Amsterdam, og får vi ikke processen med åbningen i gang nu, spiller vi fandango med den og risikerer, at den slet ikke bliver til noget, og dermed render vi ind i alle de sikkerhedsproblemer, som kan blive en realitet. Jeg mener, at man hos negativisterne, som jeg vil kalde dem, overser den politiske proces, der ligger bag åbningen mod Øst- og Centraleuropa i EU-fællesskabet, og at man tror, det hele har noget med jura at gøre.

I CD mener vi også, det er vigtigt, at alle de nye lande, der gerne vil optages i Fællesskabet, alle sammen får følelsen af, at de både er velkomne og er med i en proces, og derfor støtter vi 100 pct. regeringens ønske om, at forhandlingerne skal starte med alle landene på én gang. Men vi må også sige – og det har regeringen vel også mere end antydnet – at det ikke betyder, at alle landene skal være færdige på én gang. Det ville være et urealistisk krav at stille. Det er helt logisk, at man starter samtidig, men nogle bliver tidligere færdige end andre, og det kan måske også skyldes overgangsordninger, og hvad ved jeg. Sådan er det naturligvis.

I CD støtter vi meget føroptagelsesstrategien, og vi vil godt opfordre regeringen til at styrke og støtte alle de instrumenter, der overhovedet kan tænkes at være nødvendige, for at de nye lande rent politisk kan blive indlemmet i EU-fællesskabet. Om det skal være konsultationer eller fælles møder, eller hvad ved jeg, skal jeg ikke blande mig i her, men bare sige, at for os er det utrolig vigtigt at få slået fast, at de er en del af og skal føle sig som en del Fællesskabet, de

senere ønsker at kunne blive fuldgældige medlemmer af.

Flere ordførere har rejst spørgsmålet, om der er råd til det, osv., og svaret har været: Det har vi, vi har ikke råd til at lade være med at åbne mod Øst- og Centraleuropa! Jeg vil i al stilfærdighed bare sige, at det er jeg enig i, og jeg mener, vi her i Danmark f.eks. er nødt til at tage en diskussion om åbningen, der også omfatter det spørgsmål, om der vil blive flyttet arbejdspladser. Det kan godt være, det sker, men flytter arbejdspladserne ikke også, hvis de lande er uden for Fællesskabet? Er det ikke sådan, at virksomheder allerede i dag flytter til Polen og til andre lande? Jo, men forskellen er jo, at som medlemmer skal de lande følge en række regler, vi også har, og dermed ville konkurrencen blive fair, mens det i dag er jungleloven, der hersker.

Jeg mener også, det bliver vigtigt at få slået fast i den debat, der kommer, at vi ikke har råd til at lade være med at udvide mod øst – ikke kun af sikkerhedspolitiske, men også af økonomiske grunde. Jeg mener, det er meget vigtigt at få slået fast, at hvis Danmark sørger for, at EU siger nej til udvidelsen – og det kan vi gøre ved at sige nej til Amsterdamtraktaten – vil det føre til en økonomisk stagnation i Øst- og Centraleuropa, der vil føre politisk fanatisme med sig. Den historiske udvikling i Europa viser, at det vil blive resultatet, og det vil være en skuffelse, der vil bevirke, at de vil vende sig væk fra Vesteuropa og forsøge mere eller mindre pudsig alliance, som vil give endnu en stimulering af den fandenivoldske nationalisme, som jo har præget den del af Europa i årtier.

Jeg vil godt slutte min ordførertale med at sige, at alle disse nationalister i Danmark, der drøner rundt og fortæller, at Danmark kan klare sig selv, og nu skal vi have nationalstaten, og nu skal vi det ene, og nu skal vi det andet, støtter i virkeligheden en politik, der på europæisk plan genopliver den nationalisme, der i dette århundrede har kostet millioner af mennesker livet i to verdenskrige. Millioner af mennesker døde, fordi nogle troede, at de var bedre end naboen, i stedet for at samarbejde med naboen. Det er det, Europatanken gjorde op med. Det er Europatanken, vi skal have bredt ud til en større del af Europa, og det er præcis det, diskussionen handler om op til Amsterdamafstemningen den 28. maj: Vil Europa gentage fortidens ulykker og fejltagelser, eller vil man følge den

vej, der trods alt i en lang årrække har vist sig at føre til et godt resultat?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg takker hr. Duetoft, fordi jeg kan være ham til nogen opmuntring, og skal også kvittere for det og sige, at det tit og ofte er en fornøjelse at diskutere med en modpart, som går rent og varmt ind for sin sag og ikke bruger hele tiden på at bortforklare, hvad der foregår i Unionen, men tværtimod elsker den af et fuldt hjerte. Det giver en god debat mellem tilhængersiden og modstandersiden.

Så vil jeg bare præcisere over for hr. Duetoft, at når vi skal stemme ved folkeafstemningen den 28. maj, stemmer vi alene om Amsterdamtraktaten, hverken mere eller mindre. Men hvis det bliver et nej, skal det heller ikke skjules fra Enhedslistens side, at så vil vi i gang med den diskussion, som vedrører selve medlemskabet af EU. Så vil vi i gang med at diskutere, om det ikke er bedre at være ude af Schengen, ude af EU, og om ikke tiden så nærmer sig for en dansk folkeafstemning om selve medlemskabet. Det var sådan, det, jeg sagde, skulle forstås.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Ja, lige til hr. Duetofts forslag om, at vi skal have aftenmøder herinde med fulde tilhørerløger, osv. Det vil vi da overveje, men jeg tror nu alligevel, at hr. Duetoft skulle passe på. Det kunne jo være, at det gik på samme måde, som da man udsendte Maastrichttraktaten til alle borgere i det her land.

Nå, spøg til side. Det, jeg godt vil spørge om, er: Når hr. Duetoft vældig patetisk taler om, hvilke negative konsekvenser det vil få, hvis vi siger nej til Amsterdamtraktaten – det ville få nationalismen til at blomstre, det ville sætte demokratiet bagud i Østeuropa, osv. osv. – har hr. Duetoft aldrig overvejet, om det samme kunne ske, hvis vi siger ja til Amsterdamtraktaten, og at der sker den samme udvikling i de lande, der ikke kommer med, f.eks. Letland? At der i Letland – og man siger, Estland kommer med – lige præcis kommer de konsekvenser, hr. Duetoft opregner: håbløshed, økonomisk stagnation, hvor Estland får alle strukturfondsmidlerne, hvor Estland får al den økonomiske støtte, hvilke negative konsekvenser det kan få for demokratiets videre udvikling i de andre balti-

ske lande og i de andre østeuropæiske lande, der ikke kommer med på vognen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Uden at vi nu er blevet formand i hinandens fanklub, vil jeg da godt sige til hr. Keld Albrechtsen, at det er jo også rart at høre en politiker, der siger, at målet med det hele er at kaste grus i maskineriet. Det er jo det, hr. Keld Albrechtsen siger; det respekterer jeg at man gerne vil – altså få EU til ikke at fungere, så er det lettere at få folk ud af det. Det synes jeg da også er udmærket. Bare man siger det højt, så ved vi, hvad det er, vi har at lege med.

Jeg vil godt sige til hr. Holger K. Nielsen, at det er altså min opfattelse af EU-samarbejdet, at Europatanken bestemt er god nok til, at man ikke behøver at skjule, hvad der foregår. Jeg er ret overbevist om, at en debat i Folketinget ikke nødvendigvis jager folk væk fra at støtte EU. Måske giver den til gengæld nogle nye tanker nogle steder i den forstand, at man får sat nogle argumenter sammen og siger: Jamen de kan da ikke sige både det ene og det andet. Jeg synes, der har været et par ordførerindlæg her i dag, hvor jeg har sådan undret mig lidt over, at man kunne sige både det ene og det andet på samme tid; det kunne godt være, at der også var nogle tilhørere, der gjorde det. Men det var nu mestendels, fordi jeg synes, det ville være rart, hvis Folketinget også kunne blive et sted, hvor mennesker fra det almindelige liv faktisk kunne dukke op og opleve, hvordan folkestyret arbejder på godt og ondt.

Så til det sidste: Nej, det har jeg faktisk aldrig nogensinde overvejet, hr. Holger K. Nielsen, fordi målet for mig er også, at Letland kommer med. Målet for mig er, at alle ti lande kommer med, men målet for mig nås ikke ved, at man starter med at sige til de fem, der nu ifølge Amsterdamtraktaten kan komme med: Jamen herregud, I kan godt vente, til alle de andre kan komme med. Så udskyder vi hele processen. Jeg synes, det er vigtigt at få startet forhandlingerne på én gang og få sendt signalet om, at alle er velkomne, men jeg har ikke nogen problemer med, at der er nogle, der kommer med førend andre, for det tror jeg er ret realistisk.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Thulesen Dahl som ordfører.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først en lille bemærkning til diskussionen om, hvornår vi skulle lægge møderne i Folketinget. Jeg synes da, det er en spændende idé, hr. Duetoft kommer med, men jeg må sige, at det kan jo være, Folketingets ledelse i sin planlægning også havde troet, at det her ville blive en aften-, måske en natteforestilling. Det må jeg sige, det havde jeg på fornemmelsen at det ville blive, da jeg så dagsordenen, men der er jo punkter før denne forespørgsel, der er gået væsentlig hurtigere, end jeg tror nogen af os havde forudset.

Ellers vil jeg også lige her i indledningen sige til hr. Peter Duetofts bemærkning om, at et nej til Amsterdamtraktaten er med til at genoplive den form for nationalisme, som har dræbt millioner af mennesker i Europa: Magen til frækhed – magen til frækhed!

Vi er alle sammen enige om – og det håber jeg også hr. Peter Duetoft vil bekræfte – at tage afstand, på det skarpeste tage afstand fra de rædsler, der er foregået i historien i Europa, hvor millioner af uskyldige mennesker er blevet dræbt bl.a. i forbindelse med to verdenskrige i dette århundrede. Hentydninger til datidens synder har intet som helst at gøre med kampen for et nej den 28. maj, og jeg synes egentlig, det er utrolig nedværdigende over for de mange mennesker, som med et oprigtigt demokratisk hjerte kæmper for et nej den 28. maj, at komme med en sådan påstand.

Det, der har været kendetegnende for de lande, hvor der er foregået rædsler af den karakter, har jo været, at det ikke har været demokratiske lande. Det har ikke været lande, hvor der har været en demokratisk struktur. Det har været kendetegnende, at der har været tale om diktaturstater, om en diktatorisk ledelse af landet.

Det, som vi ser mange steder, er jo, at de personer, som hr. Duetoft sikkert også ville kalde nationalister, jo er folk, som visse steder faktisk er dem, der går i spidsen for at forsøge at få skabt et demokrati imod et diktaturstyre.

Så jeg synes altså, hr. Peter Duetoft skulle se anderledes på det og trække sine ord i sig igen. Jeg synes simpelt hen, det er for uanstændigt for Europadebatten her i Folketinget.

Ellers vil jeg naturligvis sige tak, formelt i hvert fald skal jeg jo sige tak, for den redegørelse, som statsministeren og udenrigsministeren har givet her forud for det topmøde, der skal være i lyset af den forestående proces med en EU-udvidelse. Man må jo næsten sige, at al den stund statsministeren sagde, at det er en

historiske udvidelse, og det er fredens projekt og alle de her gloser, der kom, er det jo interessant at se, hvor meget tid statsministeren brugt på at forsøge at undgå at være deltager i debatten eller bare har siddet og lyttet til de bemærkninger, som ordførerne for partierne kommer med.

For der var jo næsten ellers ingen grænser for det selvroseri, vi kunne høre statsministeren gav sig selv og gav regeringen. Det var jo nærmest regeringens egen skyld, regeringens ære, at der var kommet skred i den her historiske proces. Man kan tydeligt se en statsminister for sig, som gerne selv vil skrive historiebøgerne.

Men hovedpointen lød jo, som vi har hørt den så ofte før – det er måske også derfor, interessen ikke har været større for den her debat, intet nyt under solen jo – at Amsterdamtraktaten er udgangspunktet for udvidelsen. Ingen Amsterdamtraktat, ingen udvidelse. Det var, som vi hørte det.

Vi fik også at vide, at Amsterdamtraktaten rækker ind i det næste årtusind. Jo, hvis den bliver vedtaget, skulle den da gerne gøre det, al den stund det kun er om to år.

Men statsministeren talte også om rigtigheden af at have en vision. Vi skulle ikke fortabe os i småting, vi skulle ikke diskutere paragrafer og lignende. Det kan jeg sådan set godt forstå statsministeren gerne vil undgå.

Men statsministerens vision giver mig så anledning til at sige, at det er en helt anden vision, statsministeren har, end den, Dansk Folkeparti har. Statsministerens vision om et samlet Europa er jo en ny politisk stormagt i verden. Europa skal spille en rolle. Europa skal ud og agere på den storpolitiske scene i langt højere grad, end tilfældet er. Det er en vision om en stærkere centralistisk styring af Europa. Det er en vision om et Europa, hvor man træffer flertalsafgørelser, så selv om Danmarks befolkning ikke vil det ene, eller Portugals befolkning ikke vil det andet, ja, så skal vi nok tvinge dem til det gennem stemmeregler, og vi skal nok efterfølgende have en effektiv Kommission og en effektiv Domstol, der kan sørge for at håndhæve de regler, et lands befolkning ellers ikke ønsker.

Det er en vision om et Europa, der styres med initiativretten, der styres af en embedsmandskommission, en Kommission, som i stadig større grad skal sammensættes af en kommissionsformand. En Kommission, som i større grad skal sammensættes af et Europa-Parla-

ment og ikke af medlemslandene. Det er altså en stadig snævrere union, som der jo også står i unionstraktatens formålsparagraf.

Dansk Folkeparti har et forslag til en helt anden vision. Vi vil gerne være med på visionsdebatten, men det er en anden vision, vi har, end den, statsministeren giver udtryk for. Det er en vision om et Europa, der består af lande, som er selvstændige, og som er suveræne. Det er et Europa, hvor landene selv bestemmer, hvor Danmark selv bestemmer eksempelvis, om Jyllands-Posten må reklamere for tobak. Det er et Europa, der respekterer landenes selvbestemmelsesret til at bestemme, om eksempelvis 12-årige må gå med ugeavisen en onsdag eftermiddag. Det er et Europa, hvor landene selv bestemmer, om danske statsborgere eksempelvis for Danmarks vedkommende skal overvåges pr. satellit. Det er et Europa, hvor landene selv bestemmer, om vi vil have grænsekontrol, hvor vi selv bestemmer, hvem vi vil lukke ind i landet, osv., osv. Og så selvfølgelig et Europa, hvor landene med det som udgangspunkt samarbejder konstruktivt med sine nabolande om de fælles problemer, man selvfølgelig til enhver tid som demokratiske lande skal samarbejde om.

Men det er en hel anden vision end statsministerens. For Dansk Folkeparti at se er den her vision forudsætningen for fred på lang sigt. Det er forudsætningen for, at vi kan tale om et Europa som et fredens projekt. Statsministerens projekt er ikke et fredens projekt. Statsministerens projekt er en centralistisk styring af de europæiske lande, en central styring, hvor landene skal indordne sig det europæiske samarbejde.

Dansk Folkeparti er grundlæggende tilhænger af, når det så kommer til det specifikke omkring udvidelsen, at de ansøgerlande, som vi har foran os, de 11 ansøgerlande, de lande, der ønsker det, skal have lov til at melde sig ind. Jeg kan måske allerede nu svare på et spørgsmål, hr. Ove Fich ellers ville have stillet: Jo, og Dansk Folkeparti vil også stemme for, at de har mulighed for at komme ind, uden at vi naturligvis vil forpligte os til at stemme for alt muligt andet, men vi vil naturligvis ikke forhindre lande i den nuværende ansøgerskare, der ønsker det, at blive medlem af EU.

Men vi mener ganske enkelt ikke, at EU er gearet til at optage mange lande på nuværende tidspunkt. Vi mener, at retningen af samarbejde bevæger sig hastigt længere og længere væk

fra, at EU er gearet til en større udvidelse. Og man har faktisk også med Amsterdamtraktaten bundet sig fast i en stadig mere integrationistisk politik som forudsætning for en større udvidelse. Den stadig mere centralistiske udvikling må stoppes som forudsætning for, at vi kan få en stor EU-udvidelse, som vil kunne blive vellykket.

Det kan vælgerne hjælpe os med ved at stemme nej til Amsterdamtraktaten den 28. maj. Det kan være det chok, der skal til for eliten for at finde ud af, at man bliver nødt til at sadle om, hvis man skal kunne få en vellykket stor udvidelse på lidt længere sigt.

Når det drejer sig om landbrugsordningerne og strukturfondene, som naturligt også spiller meget ind i debatten om en kommende udvidelse, må jeg sige, at vi i Dansk Folkeparti på ingen måde er imponeret over de reformforslag, som på nuværende tidspunkt ligger på bordet fra Kommissionen.

Det er klart, at hvad landbrugsområdet gælder, er vi glade for, at der foreslås en omlægning af landbrugsstøtten fra at være en pristøtte til at være en individuel støtte, men jeg må nok sige, at vi gerne havde set, at det også var gået i den retning, at den samlede støtte blev nedsat, også inden for den kommende finansielle periode, selvfølgelig med henblik på en egentlig liberalisering af landbrugsområdet. Det er åbenbart ikke dét, der er på tapetet i de første udkast, vi har set, for der er det jo en anden retning, man går i. Der hæves den samlede støtte.

Hvad strukturfondene angår, er det klart, at vi i Dansk Folkeparti har den holdning, at de har antaget et for stort omfang. Vi mener også, at det er umuligt at gøre op med den svindel, der foregår med strukturfondsmidlerne, hvis man ikke ser på, at de samlede midler bør være mindre. At de så også, de, der er resterende, skal fordeles på en anden måde, kan være en anden og nok så relevant diskussion, men jeg vil gerne give dette budskab også omkring strukturfondene.

Konklusionen for os og konklusionen på den her debat bør for os at se derfor være, at vi er positive, principielt positive over for en udvidelse af EU, men at EU skal geares til en udvidelse, og derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget fastslår, at EU ikke er klar til en større udvidelse med nye medlemslande, idet der ikke er skabt de nødvendige forudsætnin-
ger inden for områderne:

- Balancen i og mellem EU's institutioner
- Reformen af struktur- og landbrugsordningerne
- Sikring af medlemsstaternes suverænitet og dermed muligheden for at bevare/skabe demokratisk folkestyre gennem større adskillelse mellem EU's kompetence og medlemslandenes kompetence.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 33).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse. (Se ovenfor). Også dette forslag indgår her efter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Kristian Thulesen Dahl var så venlig at beskrive det, som han mente var tilhængerens vision om Europa, som et stort, magtfuldt, stormagtslignende Europa, som skal bestemme en hel masse over de enkelte medlemmer. Og så var han så venlig også at præsentere sin egen vision om et nyt Europa, nemlig et Europa, hvor alle landene selv bestemmer over alting: tobaksreklamerne i Jyllands-Posten, grænsekontrollen og modtagelsen af flygtninge osv. osv.

Men det er jo ikke rigtigt, for selv de mest isolationistiske lande i Europa, f.eks. Schweiz, er medlemmer af internationale konventioner og har tiltrådt både menneskerettighedskonventionen og flygtningekonventionen og er medlemmer af Europarådet, hvor de også har tiltrådt tiltag mod forurening og tiltrådt andre former for samarbejde, hvor man altså er nødt til at enes om nogle af de spørgsmål, der skal løses gennem grænseoverskridende samarbejde.

Så det hjælper ikke noget at sige, at EU bare er en stor magtfaktor, som undertrykker det enkelte lands handlefrihed. Alle landene har nogle forpligtelser til at være med i et samarbejde, og hverken Norge eller Schweiz er jo frigjort fra indflydelsen fra landene omkring dem.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes, hr. Thulesen Dahl skal lade være med at blive så vred og bruge udtryk som »uforskammet« og lignende.

Og bare for at vi kan vide, hvor hinanden er, vil jeg sige, at jeg respekterer hr. Thulesen Dahl højt som den ypperste repræsentant for den sure og negative isolationistiske nationalisme, hvor man mener, at vi er de gode og de andre er de dårlige, og at vi skal holde os udenfor, den nationalisme, som opstod i 1864.

Jeg respekterer højt, at hr. Thulesen Dahl og Dansk Folkeparti tror på dét, men jeg må bare konstatere, at det var den sure nationalisme, der førte til, at nationalstaternes Europa gang på gang havnede i konflikter, der af og til endte i krige.

Jeg respekterer som sagt, at Dansk Folkeparti har valgt den linje; det gør man jo på så mange andre områder, og det gør man altså også i Europapolitikken.

Og jeg synes da, det er godt, at der er repræsentanter, der tør stå ved sådan en gammeldags holdning, for det er altid rart med historiske aner, men der er bare det ved det, at der altså var klogere mennesker, der efter Anden Verdenskrig sagde: Vi kan ikke i Europa blive ved med at give millioner af døde som gave til verden, fordi vi ikke indbyrdes kan finde ud af nogle spilleregler, hvor man snakker sammen i stedet for at slå med hinanden.

Og det er altså derfor, hr. Thulesen Dahl står tordnende i modstrid med alt, hvad Europatan-ken stod for efter Anden Verdenskrig, men det synes jeg da er fint nok, for det er jo hr. Thulesen Dahls valg.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Elisabeth Arnold:

Dansk Folkeparti anerkender og respekterer og støtter faktisk også, at Danmark er medlem af internationale konventioner. Vi har også sagt, f.eks. når det drejer sig om flygtningepolitik, at vi selvfølgelig respekterer de internationalt indgåede aftaler, men at vi mener, at det er muligt at stramme den danske flygtningepolitik uden at komme i konflikt med internationale aftaler.

Det kan vi måske tage en debat om på et andet tidspunkt, men det er bare for at markere, at Dansk Folkeparti ikke går imod, at Danmark er med i internationale aftaler og konventioner. Men vær nu lige ærlig: Det europæiske samar-

bejde er af en helt anden karakter. Det er jo ikke bundet op på tanken om, at det skal udvikle sig mellemstatsligt via konventioner og den slags; det er jo bundet op på en selvstændig retsorden med en selvstændig domstol og med en kommission, der kan være udfarende, osv. Og det er jo en opbygning, som har karakter af et eget land med nogle delstater.

Så kan vi diskutere rækkevidden; og hvor hurtigt man går frem, osv., men det er jo sagen i en nøddeskal, og derfor er det naturligvis noget helt andet.

Og så blot lige til hr. Duetoft:

Jeg vil godt anholde, at jeg skulle være sur, for det er jeg under ingen omstændigheder. Jeg prøver at være et glad menneske og føler også, at jeg er det. Og Dansk Folkeparti er et glad parti.

Men jeg vil gerne sige, at når vi taler om krig versus fred, så er vi på fredens side, og vi ønsker et godt og stabilt samarbejde med vore nabolande, som selvfølgelig er baseret på fredelig sameksistens og fredelig samtale, men det har helt ærligt ikke noget at gøre med et projekt, hvor man nærmest skal kunne styre hinanden ned til mindste detalje og stemme hinanden ned.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Altså når hr. Duetoft skal tilbage til 1864 og Dybbøl Mølle og slaget mod tyskerne, og jeg ved ikke hvad, for at forsvare sine synspunkter, så viser det jo noget om, hvor skidt en sag, han har her.

Virkeligheden er konkret. Lad dog være med at gå tilbage til 1864 og tiden derefter! Se dog på virkeligheden her i dag, og stil følgende spørgsmål: Er denne traktat et anvendeligt instrument, hvis man skal undgå nye sociale skel i Europa? Det er jo grundspørgsmålet, og vi har stillet det før.

Hr. Duetoft siger så, at han da ikke håber, at der bliver nye sociale skel.

Jamen se dog igen på den konkrete traktat! Se dog, at den faktisk skaber nye skel, netop fordi det kun er et begrænset antal nye lande, der kan blive medlemmer! Se dog på den konkrete europæiske virkelighed i stedet for at lire den dér historie om Dybbøl Mølle og 1864 af! Den har ikke særlig meget relevans her i dag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne kommentere noget af det, som den sidste ordfører, hr. Kristian Thulesen Dahl, sagde:

Hr. Kristian Thulesen Dahl udmaledede i sit skønneri, at hvis Danmark var frigjort fra Den Europæiske Union, kunne det være som andre lande og selv bestemme over tobaksreklamerne i Jyllands-Posten og selv bestemme, hvor mange flygtninge det ville tage imod.

Det sagde hr. Kristian Thulesen Dahl, men det er falsk varebetegnelse, for uanset hvordan Danmark indretter sig, kan Dansk Folkeparti ikke levere den vare, som hr. Kristian Thulesen Dahl står her og lover den danske befolkning. Og den vare kan Dansk Folkeparti ikke levere, fordi Danmark er bundet af internationale aftaler og skal tage imod flygtninge, der har beskyttelse behov.

Så lad være med at love befolkningen noget, der ikke kan holdes!

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Det er dog første gang, jeg har oplevet hr. Holger K. Nielsen, SF's formand, som en tro væbner for Dansk Folkeparti, men det kan jo være, at jeg skal det for fremtiden, i hvert fald i de her sager.

Men det undrer mig lidt, at hr. Holger K. Nielsen kunne gå herop og sige det, han sagde, for når jeg nævnte 1864, var det, fordi det var på det tidspunkt, man i Danmark vendte Europa ryggen og der opstod en nationalisme, hvor man troede, at Danmark kunne ligge og hygge sig i smug, og hvor man sagde, at de andre var slemme og ville tage alt fra os, og at vi derfor hellere måtte lukke os inde og klare os selv.

Det mistænker jeg ikke hr. Holger K. Nielsen for at mene, og derfor undrer hans intervention mig lidt, men det er den nationalisme, jeg finder i Dansk Folkeparti. Ikke kun i EU-spørgsmål, men også, når vi snakker om flygtninge, og når vi snakker om alt andet, er der dette med, at vi bare skal hygge os i smug, for vi har det så godt, og hvad skal de andre komme her og ødelægge det for os for? Så lad os lukke alle døre og vinduer og lade nationalstaten blomstre, og lad os alle sammen sørge for, at det internationale system bliver sådan, at man nationalistisk inden for sine egne grænser med

grænsepoliti og hunde, og hvad ved jeg, kan passe sig selv!

Det var den nationalisme, jeg tillod mig at gøre op med og opfattede som det stik modsatte af Europatanken, og det var den, jeg roste hr. Kristian Thulesen Dahl for at være en ganske ypperlig repræsentant for.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Vi har jo en bestemmelse om, at korte bemærkninger rettes til den seneste ordfører. Det skal jeg på givne foranledning gøre opmærksom på.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hvis jeg havde en hang til at være mistrøstig eller virke lidt sur før, fik jeg det i hvert fald rettet op, da jeg hørte hr. Peter Duetoft her i det sidste par omgange, for magen til vrøvl skal man da lede længe efter. Og jeg må sige, at det er svært at genkende det billede, hr. Peter Duetoft ønsker at give af Dansk Folkeparti, i virkelighedens verden, men det må hr. Peter Duetoft om. Men jeg anerkender, at hr. Peter Duetoft i det mindste kommer med de signaler her fra Folketingets talerstol, så vi alle sammen kan høre dem og de bliver ført til referat osv. Det kunne folk i regeringspartierne i hvert fald tage ved lære af.

Og lad mig så sige til fru Elisabeth Arnold, at det er klart, at der er internationale konventioner, som binder Danmark til at lukke mennesker i nød ind i landet; men der er ikke nogen internationale konventioner, der forhindrer os i at sige, at vi ikke efter 3 år giver dem fast ophold i f.eks. Danmark.

Så der er en klar mulighed for at stramme reglerne, så vi får mulighed for at sende udlændinge hjem til deres hjemland eller nærområder, hvis vi vil dét. Og vi kunne også sagtens indrette en dansk politik, der gik ud på, at vi hjalp langt flere flygtninge i deres nærområder, frem for at de kom til Danmark. På den måde kunne man jo også undgå, at flygtninge kom til Danmark.

Så der er såmænd muligheder nok for at stramme inden for rammen af de internationale konventioner, hvis vi ønsker det.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Kristian Thulesen Dahl taler udenom, men det hjælper ikke noget.

Han sagde i sin ordførertale, at hvis Danmark var frigjort fra EU, kunne vi selv bestemme, hvor mange flygtninge vi ville tage imod, men det er ikke rigtigt. Hr. Kristian Thulesen Dahl kan altså ikke levere varen. Vi er nemlig bundet af internationale konventioner til at modtage mennesker i nød.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Lad mig tage fat, hvor fru Elisabeth Arnold sluttede:

Jeg mener, at fru Elisabeth Arnold har fuldstændig ret i sin påpegning af, at den agitation, som Dansk Folkeparti i almindelighed fører på dette område, ikke respekterer de forpligtelser, vi har, og som ikke har noget at gøre med vores EU-forpligtelser. Og så bliver hr. Thulesen Dahl fornærmet, men det er ikke mærkeligt, for jeg har igennem mange år gjort den observation her i Tinget, at de partier, der er de mest skarpe og fordømmende over for andre, altid er dem, der også er de største mimoser, som ikke tåler kritik, når det drejer sig om dem selv.

Men for at det alligevel ikke skal være skjult for hr. Kristian Thulesen Dahl, vil jeg gerne slå fast, at hvadenten hr. Kristian Thulesen Dahl kan lide det eller ej, er det nu engang sådan i Europa i dag, at modstanden imod EU i de fleste lande er knyttet tæt sammen med de nationalistiske højrekræfter, der bygger på had mod fremmede, og hr. Thulesen Dahls egen modstand mod EU repræsenterer ingen undtagelse.

Hr. Holger K. Nielsen sagde her til sidst, at man skulle bygge på virkeligheden.

Virkeligheden er, at der er skel i Europa, skel, der er skabt under den kolde krig, under kommunismen. Skellene er der. Det er virkeligheden, og det er den eneste virkelighed, jeg forholder mig til, og det, som det drejer sig om, er at nedbryde de skel. Det er den opgave, vi står over for, og det er den opgave, som regeringen søger at bidrage til at løse.

Jeg lagde mærke til, at både for hr. Keld Albrechtsen og hr. Thulesen Dahl forholdt det sig sådan, at de var så meget tilhængere af udvidelsen, at de endte med at være imod den, at de var så meget for at udvide EU med 10 lande, at de var imod at udvide med nogle færre, hvis det var det, der skulle ske.

Lad mig da slå fast, at regeringens politik aldrig har været, at alle 10 østeuropæiske lande kunne blive medlemmer på samme tid. Det har vi aldrig forestillet os. Vi har forestillet os, at man skulle indlede en proces med alle sammen

på samme tid – det vender jeg tilbage til – men vi har aldrig forestillet os, at det var realistisk, at de kunne blive medlemmer på samme tid.

Det er også at forholde sig til den europæiske virkelighed.

Jeg vil gerne takke ordførerne for Socialdemokratiet og De Radikale Venstre, og det er vel ikke så mærkeligt, men jeg vil især takke ordførerne for V og K, fordi de begge, både fru Charlotte Antonsen og hr. Kent Kirk, fastholdt perspektiverne i denne sag.

Jeg vil også gerne takke for den tilslutning, der er fra hr. Holger K. Nielsen til den linje i forslaget til vedtagelse, som helt udtrykker regeringens syn på, hvad der bør vedtages her og nu. Det er centralt for regeringen at sikre det, som hr. Holger K. Nielsen og andre har talt om: at når udvidelsesstrategien er fastlagt, står fem lande ikke tilbage med tomme hænder. Det skal vi sikre, og det tror jeg vi kan.

For det første fremgår det jo af det luxembourgske formandskabs ideer, at der skal være en samlet start, hvor alle 11 ansøgerlande deltager.

Dernæst, at alle 11 kandidatlande skal have udarbejdet særlige tiltrædelsespartnerskaber, som altså er skræddersyede aftaler mellem EU og de enkelte lande, og som indeholder retningslinjer for, hvorledes man skal gå frem i det videre samarbejde, og alle landene deltager i dette.

Og for det tredje skal der foregå en gennemgang af EU's regelsæt med alle kandidatlandene, og det er en gennemgang, der ikke – som foreslået af Danmark og Sverige – bliver med alle landene samlet i samme lokale, men med hvert enkelt af kandidatlandene for sig.

Det er også sådan, der vil være en forskel på den gennemgang. De lande, som er længst fremme i henhold til Kommissionen, vil få en gennemgang, der er mere, skal vi sige præget af forhandling, eller som det hedder med et frygteligt ord: en forhandlings-specifik gennemgang. De andre lande vil få en analytisk gennemgang, altså en gennemgang præget mindre af forhandling. Men alle er med til denne gennemgang af det regelsæt, der skal gælde, og alle er dermed også i den situation, at de kan gøre sig overvejelser over, hvorledes de kan tilpasse deres egne regler til de regler, som er EU's.

Endelig foreslog Kommissionen i mandags under ministerrådmødet af udenrigsministre, at der skulle være en såkaldt indhentningsfond, som skal virke netop her og nu i de kommende

år. I 1998 og 1999 vil man skaffe yderligere penge inden for rammerne af PHARE-programmet til at hjælpe specielt de lande, der er længst tilbage. Det er en principielt meget vigtig tilkendegivelse fra Kommissionens side, som vi er glade for. Vi vil med forventning se frem til, hvordan der kommer kød og blod på denne nye idé, som tydeligt er inspireret af den kritik, som bl.a. der fra dansk side og svensk side har været rettet imod hele førtiltrædelsesstrategien. Det er jo ikke noget, vi er færdige med, men jeg mener, det er en vigtig side af hele denne sag.

Og så en bemærkning, og kun en bemærkning mere, og den har noget at gøre med udvidelsen. Lad os se på, hvad det egentlig er, der er sagt om udvidelsen med de 5 og de 20 osv., eller hvor mange lande det er, der kan deltage. Selve Amsterdamtraktaten siger ikke et ord om, hvor mange lande der kan blive medlem. Amsterdamtraktaten er på det punkt helt uden antydninger af dette. For så vidt angår Amsterdamtraktaten, kan der være nye medlemmer uden begrænsninger. Der er knyttet en protokol til Amsterdamtraktaten, og denne protokol siger det, der er kendt, og jeg vil da gerne citere det, for at det skal stå så klart som muligt:

»Mindst et år før antallet af medlemsstater i Den Europæiske Union overstiger tyve, indkaldes der til en konference mellem repræsentanter for medlemsstaternes regeringer med henblik på at foretage en generel revision af traktaternes bestemmelser om institutionernes sammensætning og funktionsmåde.«

Og tidligere i den samme bestemmelse i protokollens art. 1 er der sagt noget, som jo er det eneste sikre, nemlig at de lande, der i dag har to kommissionsmedlemmer, vil miste det ene, når vi overhovedet påbegynder udvidelsen. Det er, hvad der faktisk står. Og der er altså ikke tale om, at traktaten på nogen måde begrænser antallet af nye medlemsstater til 5. Det er simpelt hen ikke rigtigt. Derimod er det rigtigt, at før antallet af nye medlemsstater overstiger 20, så indkaldes der til en regeringskonference, hvor vi skal drøfte en generel revision, uden at det er sagt, hvad denne drøftelse skal endes med. Det er kendsgerningen, og den synes jeg man skal prøve på at holde fast ved.

Jeg vil slutte med endnu en gang at sige tak til de ordførere og de partier, som har støttet udvidelsesperspektiverne og støttet den linje, som skal være regeringens linje under det kommende topmøde. Så kan jeg konstatere, at mens der mellem partier, der står bag EU og Amster-

damtraktaten, er enighed, og vi kan enes om en fælles udtalelse, så er de tre partier, som er imod, ikke kommet længere, end at de har demonstreret den totale splittelse en gang til ved at fremlægge tre forskellige forslag til vedtagelse. Det synes jeg er meget betegnende for, hvor stor splittelse der i virkeligheden er på modstandersiden.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ministeren har fuldstændig ret i, at der er væsentlig forskellige årsager til, at man på højrefløjen siger nej til Amsterdamtraktaten, og at man på venstrefløjen siger nej til Amsterdamtraktaten.

Det er velkendt, og det er der ikke andet at sige til, end at sådan er det. Men jeg vil godt anholde, når ministeren giver et fuldstændig forkert billede af unionsmodstandens sammensætning og geografi i Europa. Han fremstiller unionsmodstanden, som om den er en højreorienteret og nationalistisk bevægelse i hele Europa. Jeg vil gerne gøre ministeren opmærksom på, at den bærende del af unionsmodstanden i lande som England, Norge, Sverige og her i Danmark altid har været at finde blandt socialdemokrater og venstrefløjsfolk. Og sådan er det også i dag.

Det er rigtigt, at historisk var venstrefløjspartier i Sydeuropa ofte tilhængere af EF. Det er ved at ændre sig. Det ændrer sig stærkt i disse tider bl.a. som følge af euroen naturligvis, som alle jo er imod. Der kom massevis af venstrefløjsfolk for at smidte i Amsterdam – de blev ganske vist smidt ud af Holland, sådan er demokratiet i Holland – fra Grækenland og andre lande, jeg har nævnt.

Jeg synes, ministeren skal vide det, for det var et fuldstændig fejlagtig billede, ministeren forsøgte at tegne.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg ved ikke, hvordan jeg næsten skal få det sagt til udenrigsministeren, men så vidt jeg kan regne ud, er der fire partier i det danske Folketing, der går imod Amsterdamtraktaten. SF går, i hvert fald efter det, jeg har hørt, imod Amsterdamtraktaten. Fremskridtspartiet går imod Amsterdamtraktaten. Dansk Folkeparti går imod. Og Enhedslisten går imod. Og det er, så vidt jeg kan regne ud, fire partier og ikke tre.

Og når ministeren siger: I hvert fald de tre, som han kunne finde ud af havde fremsat et forslag til vedtagelse, var det jo også bare, fordi man overhovedet ikke kunne finde ud af noget som helst. Vil ministeren ikke godt være så elskværdig næste gang at lytte efter, hvad der bliver sagt fra Folketingets talerstol.

Jeg sagde rent faktisk til ministeren, at det forslag til vedtagelse, der er fremsat af regeringspartierne, ikke er et skridt videre end det, som man fremsatte under forespørgsel nr. F 50 for et halvt år siden. Det er identisk. De henviser heldigvis også til det. Vi inkluderede noget fra det i de første to linjer af vores forslag. Det, som Fremskridtspartiet ønsker, er, at vise, hvordan vi kommer videre. Men det kan ministeren altså ikke finde ud af. Nu må jeg ikke tale længere.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Så går vi til anden omgang af debatten. Jeg beder de ordførere, der ønsker ordet, om at markere. Hr. Kent Kirk.

Kent Kirk (KF):

Jeg vil gerne præcisere, hvordan Det Konservative Folkepartis holdning er til det forslag til vedtagelse, som er fremsat, og som vi selv er medforlagsstillere til.

Vores holdning er den, at vi kan stå inde for alt det, der står i forslaget, men under den klare forudsætning, at det ikke må medføre, at vi forsinker optagelsen af de første nye medlemslande. Jeg har også forstået på udenrigsministeren, at det er den måde, som regeringen vil fortolke det her forslag på. Jeg synes, det er vigtigt, at vi sender det signal ud, for der er flere lande, der i det her forløb og op til topmødet har fremført, at der var en risiko for, at de synspunkter, som den danske og svenske regering har ført frem, kunne medføre det.

Men altså: Når vi stemmer for det her forslag, så er det med den indstilling, at regeringen selvfølgelig arbejder for en løsning, som ikke kan medføre, at nogle lande får udskudt deres optagelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Kent Kirk, hvad Det Konservative Folkeparti egentlig mener med den bemærkning, for jeg får den mistanke, at det, der i virkeligheden ligger i det, er, at man støtter det engelske synspunkt: at man i virke-

ligheden er modstander af, at man begynder en lovgennemgang af alle lande på en gang, hvis det kan medføre, at det tager længere tid sammenlagt.

Og det krav, som Det Konservative Folkeparti nu stiller, betyder jo i realiteten, at man øger risikoen for, at kun ganske få lande optages.

Derfor går jeg da ud fra, at regeringen vil afvise hr. Kent Kirk. I hvert fald går jeg da ud fra, at hvis forslaget kan fortolkes sådan, som det nu fremføres fra Det Konservative Folkepartis side, så må det da være sådan, at SF ikke længere kan støtte dette makværk af et forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Bare lige kort til forslaget til vedtagelse: Jeg skal slet ikke blande mig i, hvordan De Konservative fortolker dette forslag, ej heller hvordan Socialdemokratiet eller Enhedslisten fortolker forslaget. Jeg synes, det er forholdsvis uinteressant. Jeg går efter, hvad der står i forslaget. Det synes jeg sådan set er vigtigere end alle mulige eksotiske fortolkninger. Og hverken hr. Kent Kirk, hr. Keld Albrechtsen, hr. Ove Fich eller andre er sandhedsvidner i den her sag, det er kun de ord, der står i forslaget.

Og det, jeg lagde vægt på, er, at udvidelsesprocessen skal være ikkediskriminerende. Det vil sige, vi skal have alle med i processen. Det er det centrale for SF i den her sag, og derfor stemmer vi for forslagens ordlyd og ikke for den fortolkning, som hr. Kent Kirk eller andre måtte komme med i den sammenhæng.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg vil gerne sige til hr. Kent Kirk, at i den diskussion, der har været om den såkaldte startlinjemodel, har det fra flere sider været anført, at det kunne være farligt og føre til forsinkelse.

Det er et synspunkt, vi helt har afvist fra dansk side. Vi finder slet ikke, at startlinjemodellen kan føre til nogen forsinkelse. Kommissionen gav til kende under mandagens møde, at det, der nu lå på bordet, nemlig at man skulle foretage en individuel gennemgang af regelsættet inden for EU med hver enkelt af kandidatlandene, ikke ville føre til nogen forsinkelse.

Og jeg har sagt det flere gange her i Folketinget, at det jo aldrig har været hensigten med startlinjemodellen eller de dansk-svenske forslag på nogen måde at forsinke udvidelsesforhandlingerne med nogen. Tværtimod har det

været at sikre en proces, der var sammenhængende.

Det mener jeg at vi fortsat skal styre efter, og det vil efter min mening være helt gørligt at sikre, at det forhold, at landene er med fra starten, at de hver har deres tiltrædelsespartnerskab, og at alle får en gennemgang af regelværket, ikke kommer til at betyde nogen forsinkelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu må man så blot konstatere, at efter den tilkendegivelse, der kom fra ministeren, hersker der total forvirring om, hvad det egentlig er for et forslag til vedtagelse, som flertallet har fået strikket sammen. Flertallet aner det tilsyneladende ikke selv. Hr. Holger K. Nielsen foretrækker en tekstfortolkning, om jeg så må sige, og at læse teksten i dens rene bogstaver, og så håber hr. Holger K. Nielsen, at det går nok sådan, at regeringen følger teksten.

Men nu står vi altså i en situation, hvor de store partier, som står bag forslaget, tilsyneladende er dybt uenige om, hvordan den skal fortolkes. Og vi ved altså i virkeligheden ikke, hvad den betyder.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg tror, at den eneste, der er virkelig forvirret, er hr. Keld Albrechtsen. Jeg er i hvert fald ikke forvirret. Og jeg er meget tilfreds med udenrigsministerens præcisering af, at den linje, Danmark forfølger, ikke vil betyde nogen forsinkelse i forhold til de lande, der skal optages.

Det var det, jeg efterlyste, for det har været en del af den internationale offentlige debat, og vi ønsker ikke at medvirke til at gennemføre noget, som skulle have betydet en forsinkelse.

Så jeg synes, der er fuldstændig klarhed over, hvad det her forslag til vedtagelse betyder. Det betyder, at vi kan komme i gang med forhandlingerne med alle landene. Det betyder ikke nogen forsinkelse. Men vi kan komme i gang med selve udvidelsesprocessen nu.

Så den eneste, der er forvirret her i salen, må være hr. Keld Albrechtsen.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Vi går videre i ordførerrækken. Fru Annette Just.

Annette Just (FP):

Jeg tror, at det ville være en stor fordel, hvis vi fandt ud af, hvad det er for et forslag til vedtagelse, som regeringspartierne med støtte af V og K har fremsat. Jeg må da indrømme, at jeg kun kan give hr. Holger K. Nielsen ret i, at der faktisk står, at Folketinget bekræfter synspunktet i den motiverede dagsorden af 14. maj 1997. Hvis man så slår op i den, står der ret meget.

Både SF og Fremskridtspartiet stemte for den dagsorden, og jeg mener også, at i hvert fald Fremskridtspartiet godt kan stå inde for det. Det er selvfølgelig bare trist, at regeringen så ikke har fulgt den op og det ikke blev resultatet af Amsterdamtraktaten, for det gjorde det ikke.

Det, at man nu opfordrer regeringen til at arbejde videre med de retningslinjer og så håber på et bedre resultat, synes jeg da er glimrende, og det kan vi ikke have spor imod.

Fremskridtspartiet mener bare, at hvis vi skal gøre noget fornuftigt, og hvis der virkelig er grundlag for, at man her i Folketingssalen mener, at man ønsker et europæisk samarbejde og man ønsker at gøre noget for de nye demokratier og give dem sikkerhed og frihandel, og hvad der ellers ligger i det europæiske samarbejde, så er vi nødt til at gøre noget konstruktivt, således at EU er parat til udvidelsen, og at det ikke kun er de nye lande. Det er utrolig nemt at stille krav til de nye lande, men det er frygtelig svært at få kravene gennemført i EU-landene.

Det er det, vi har prøvet at skrive i vores motiverede dagsorden, som nu hedder forslag til en vedtagelse, ved at sige, at minimum er, at samhørighedsfondene skal under kontrol, således at de ikke bliver misbrugt, som de gør i dag. Minimum er, at strukturfondene skal udvikles, for ellers vil der ikke blive andet end ballade, og det ved vi. De store modtagerlande, vi har i dag, vil nemlig forhindre, at de nye demokratier får del i dem.

Minimum er, at landbrugsreformen bliver gennemført, således at det igen bliver værd at kunne producere noget så essentielt som fødevarer, og at det ikke bare bliver til et socialt system. Det er faktisk konstruktivt, sagt til vores hr. udenrigsminister.

Men jeg kan godt forstå, at der er nogle af regeringspartiernes medlemmer, der har problemer med det, fordi de måske kan se, hvad der i virkeligheden står. Der står: Så ruller vi unionstendensen tilbage, således at vi får det, som var det oprindelige, nemlig et europæisk

økonomisk fællesskab med et indre marked, et frit marked.

Det er også – og det vil vi ikke lægge et sekund skjul på – Fremskridtspartiets mening. Vi skal forberede det europæiske samarbejde på at kunne blive et fredens projekt, på at kunne blive åben for demokratiet. Det gør man ikke ved at lave yderligere unionstendenser, ved at lave yderligere centralisering. Det gør man ved at give frihed, og det kan man altså bl.a., hvis man vedtager vores forslag til vedtagelse.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Udenrigsministeren følte sig kaldet til at bruge starten af sit svarindlæg her for et øjeblik siden til at kommentere Dansk Folkepartis Europapolitik og måske i særdeleshed flygtningepolitikken, og det vil jeg da gerne kvittere for.

Jeg synes, det er positivt, at udenrigsministeren også forholder sig til Dansk Folkepartis politik på de områder, men jeg må nok sige, at jeg blev lidt paf, da jeg så hørte, hvad udenrigsministeren havde at sige til os. Udenrigsministeren sagde nemlig bl.a., at vi i Dansk Folkeparti ikke var meget for at tage imod kritik, og dér vil jeg sige til udenrigsministeren, at vi ellers er ret prøvede.

Vi tager faktisk mod kritik hver eneste dag, og det gør vi gerne, men det, vi godt kunne tænke os, er, at kritikken var velunderbygget og dokumenteret, og at det ikke var kritik for kritikkens skyld. Jeg må dér sige, at det udsagn, som udenrigsministeren kom med for et øjeblik siden, om, at Dansk Folkeparti fremførte had mod fremmede, følte jeg var særdeles lidt underbygget og udokumenteret. Det er i lighed med det, som indenrigsministeren jo kommer med ved talrige lejligheder, endnu en gang en kritik imod Dansk Folkeparti, som er udokumenteret. Vi vil sige: Ja, hr. udenrigsminister, vi vil meget gerne tage imod kritik, men kom med noget dokumentation for de påstande, som rejser mod Dansk Folkeparti.

Så har man også med fru Elisabeth Arnolds hjælp rodet Europadebatten godt og grundigt sammen også med at anerkende andre regler omkring flygtningepolitikken. Derfor vil jeg også gerne svare på de ting, som både udenrigsministeren og fru Elisabeth Arnold var inde på. Der blev nemlig sagt, at det ikke var muligt for Danmark at stramme på udlændingeområdet uden at komme i konflikt med internationale konventioner.

Det er da selvfølgelig muligt at regulere antallet af fremmede mennesker her i landet uden at komme i konflikt med internationale konventioner. Må jeg bare nævne to områder, hvor vi sagtens kan stramme:

Det er punkt 1 inden for familiesammenføringsreglerne. Jeg kan godt forstå, hvorfor det er så svært for regeringen at komme med forslag til at begrænse antallet af udlændinge i Danmark, hvis man kan tror, at vi ikke kan stramme på familiesammenføringsreglerne uden at komme i konflikt. Jeg havde måske også en anelse om, at det var et af de områder, hvor selv regeringen var begyndt at erkende, at vi skulle komme med nogle stramninger fra dansk side, men er det nu taget af bordet? Er det i strid med internationale konventioner, det, der foreslås på dette område? Kan vi ikke stramme her?

Som punkt 2: Hvad med det om, at hvis udlændinge har haft lovligt ophold i Danmark i tre år, så kan vi ikke sende dem hjem igen? Kan vi ikke udvide den periode uden at komme i konflikt med internationale konventioner? Jo, det kan vi da sagtens.

Her er altså foreløbig nævnt to områder, hvor vi kunne stramme uden at komme i konflikt. Men jeg kan godt forstå, at hvis man ikke engang mener, man kan stramme her, så er det selvfølgelig svært at finde områder, hvor man kan stramme udlændingepolitikken.

Jeg vil også sige til udenrigsministeren, at det må være svært for den radikale udenrigsminister med det toneleje, man bruger over for modstandere af Amsterdamtraktaten, at acceptere, at der også i Det Radikale Venstre er modstandere af Amsterdamtraktaten. Hvis det virkelig er sådan, at modstandere generelt er så vederstyggelige, ulækre mennesker – man får jo næsten det indtryk, at udenrigsministeren mener dette om modstanderne – så må det da være utrolig ubehageligt for den radikale udenrigsminister at have medlemmer i sit eget parti, som officielt erkender sig som modstandere af Amsterdamtraktaten.

Jeg må sige, at der er manglende logik i den argumentation, der kommer, og jeg må tage afstand fra den måde, man udokumenteret forsøger at kritisere Dansk Folkeparti på. Jeg savner mere dokumentation fra dem, der ønsker at kritisere, og så tager vi naturligvis hjertens gerne imod den kritik.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nu synes jeg, at våset må have en ende. Hr. Kristian Thulesen Dahl beskyldte Folketinget for at inddrage flygtninge i EU-debatten. Hr. Kristian Thulesen Dahl nævnte selv i sit eget hovedindlæg i debatten, at hvis Danmark var fri for EU, så kunne vi selv bestemme, hvor mange flygtninge vi tog ind.

Hr. Kristian Thulesen Dahl stod selv heroppe og sagde en usandhed fra talerstolen og bragte dermed flygtningedebatten ind i EU-debatten, og så skal han ikke komme bagefter og kritisere os andre for at gendrive hans usandheder. Hvad er det dog for noget, hr. Kristian Thulesen Dahl? Ikke nok med at man går og spiller martyr, man gør det også på falske præmisser. Det er dog topmålet af fåbelighed.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Der, hvor fru Elisabeth Arnold har gjort sig skyldig i at få noget bragt ind i debatten, som man godt kan diskutere berettigelsen af, er jo spørgsmålet om de internationale konventioner. Det er jo det, vi kan diskutere. Danmark kan jo sagtens tilslutte sig internationale konventioner uden EU's tilstedeværelse. Det var den inddragelse, som jeg anfægtede, og som fru Elisabeth Arnold gjorde sig skyldig i, og det vil jeg fastholde.

At EU i øvrigt jo også har med flygtningepolitik at gøre er jo åbenbart for enhver, også al den stund alene bestræbelserne på at indskrive Schengenafalterne i Amsterdamtraktaten jo går ud på, at man skal skabe en åbenhed mellem landene, så man kan transportere sig frit mellem landene og fjerne landenes grænsekontrol.

Så selvfølgelig er der en sammenhæng i de ting, men det, jeg altså anfægtede, var, at fru Elisabeth Arnold inddrog spørgsmålet om de internationale konventioner i debatten. Det gjorde jeg ikke.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Fru Elisabeth Arnold.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Tak hr. formand. Vil hr. Kristian Thulesen Dahl benægte, at han i sit eget ordføreriindlæg sagde følgende ord: Danmark kan uden for EU selv bestemme, hvor mange flygtninge vi vil tage?

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Thulesen Dahl. Og så forventer jeg, at dette lille ordskifte er ved sin afslutning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det, jeg sagde, var, at et selvstændigt og suverænt land selv kan bestemme, hvem der skal have ophold i Danmark. Det, Dansk Folkeparti mener, er, at et selvstændigt og suverænt land – nu siger jeg det, nu forklarer jeg det for fru Elisabeth Arnold, så håber jeg, det kan forstås – selv kan beslutte, hvem der skal have ophold i Danmark. Det kan vi ikke i dag, og det ønsker vi skal laves om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om de fire forslag til vedtagelse, der er fremsat af henholdsvis hr. Ove Fich, hr. Keld Albrechtsen, fru Annette Just og hr. Kristian Thulesen Dahl, blive foretaget i mødet i morgen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 130: Forslag til lov om ændring af lov om daghøjskoler og produktionsskoler m.v. (Indhold, skolemiljø, åbent udbud, filialvirksomhed m.v.).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen) (Fremsat 9/12 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Poul Erik Dyrland (S):

Det lovforslag, vi her skal behandle, er en opfølgning af en lille del af de finanslovaftaler, der er indgået imellem regeringen og en række partier. Forslaget handler i bund og grund om at få mere styr på daghøjskolerne, ikke skolerne som sådan, men mere den måde, skolerne agerer på i hverdagen.

I Socialdemokratiet er vi ikke så meget optaget af, om daghøjskolerne har 8.000, 9.800 eller

11.000 årselever. Det, der interesserer os, er, hvad det er for en ydelse, som staten betaler for.

Som sagt er det ikke årselevtallet, der interesserer os mest, men når årselevtallet i 1997 havner et godt stykke over 12.000 årselever, er det på sin plads, at vi interesserer os for, hvorfor det er sådan, og om der er behov for justeringer.

Der er efter vores opfattelse behov for at justere. Alt for mange daghøjskoler har haft svært ved at holde sig inden for den nugældende lovs forhåndsparagraf og anvendelsesområde. Der er udbudt kurser som engelsk, tysk, edb, edb på Internettet, bogføring, markedsføring, stil og design, blomsterbinding og livskvalitet, ejendomsfunktionærer, sund krop og sjæl, sommerkursus med boldspil, svømning m.m., syning, slankekur osv.

Det er alt sammen aktiviteter, som efter vores opfattelse hører hjemme enten under lov om arbejdsmarkedsuddannelser eller folkeoplysningsloven. Der er her tale om en lang række folkeoplysningsaktiviteter, som vi i den socialdemokratiske gruppe ikke vil betale over 52.000 kr. pr. årselev for.

Lovforslaget lægger op til, at der nu skal styr på og kontrol med, hvad der fremover udbydes, og det er vi meget tilfredse med.

I dag er der etableret ca. 200 daghøjskoler. Når man ser på udviklingen i antallet af daghøjskoler, tyder alt på, at det er alt for nemt at starte en daghøjskole. De minimumskrav, der er til en skoles aktiviteter, er ganske enkelt for lempelige. Derfor er vi enige i, at kravene nu strammes op. Vi finder, at det er rimeligt, at en skole skal have mindst 20 årselever, og at to tredjedele af lærerne skal være fastansatte, samt at der skal gennemføres undervisning i mindst 30 uger på et år. Disse krav vil sikre et minimum af skolemiljø, både fysisk og pædagogisk, og vil være med til at sikre et kvalitativt tilbud.

Hvad vi betaler for, er som sagt dét, der interesserer os i denne sag. Staten betaler i dag de fulde omkostninger, når en kommune sender en kontanthjælpsmodtager på et 24 ugers daghøjskoleophold. Sagt med andre ord: Det koster ikke kommunen fem flade øre at indfri aktiveforpligtelsen over for kontanthjælpsmodtagerne i den periode. Frem til den 1. januar 1997 betalte kommunen 20 pct. af taxameteret. I Socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at den væsentligste årsag til eksplosionen i årselevtallet er, at det i 1997 har været gratis for kommunerne at sende elever på daghøjskolerne.